

GOSPODARSTVO

TRGOVINA ★ FINANCE ★ INDUSTRIJA ★ OBRT ★ KMETIJSTVO

LETO VI. ŠT. 127

TRST, 1. AVGUSTA 1952

CENA LIR 20

To je demokracija!

Na svečani seji v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ki je bila posvečena spominu na eno izmed najnekulturnejših dejanj v XX. stoletju — na požig »Narodnega doma« dne 13. julija 1920 — je Odbor za osrednji kulturni dom v Trstu zahteval, da se v središču mesta zgradi iz javnih sredstev kulturni dom za kulturne potrebe tržaških Slovencev in da se povrne prizadetim slovenskim ustanovam škoda, ki so jo povzročili fašisti.

Da so tržaški Slovenci še po 32 letih po požigu Narodnega doma in po sedmih letih po osvoboditvi Trsta primorani javno postavljati podobne zahteve, ni pač luskavo izpričevalo za vladujoče v Evropi in drugod po svetu. Ni dovolj samo govoriti in pisati o demokraciji in človečanskih pravicah, pa tudi ne izdajati milijarde za obrambo teh pridobitev, treba je tudi vladati demokracično; se pravi, uporabljati demokracična načela v življenju.

Velika škoda za Evropo in za stvar miru po vsem svetu je, da ni imela anglo-ameriška uprava na Tržaškem poguma, da bi bila prav ob vprašnju poravnave škod, duhovne in gmojne, tržaškim Slovincem pokazala, kako v Londonu in Washingtonu pojmujejo demokracijo, če se ni že na italijanski strani našla niti ena politična organizacija, ki bi bila zahtevala, da se izpolni ta opravičena zahteva tržaških Slovencev.

Navajamo primer Slovence, ki prednjači tudi v tem pogledu in se postavlja za vzgled velikim in močnim silam — kakor nam ga je opisal naš so-trudnik.

(Pripomba uredništva)

*

Svickarski list »Neue Zuercher Zeitung« (21. julija) je priobčil pod naslovom »Mueckerstattung von Raubguta« obširno poročilo o pravdi, ki je tekla pred švicarskim zveznim sodiščem med tvrdko Th. Fischer iz Luzerna kot tožiteljico ter švicarsko zvezno državo kot toženko zaradi plačila zneskov 784.000 in 196.000 švic. frankov. Stvar je bila takale:

Mnogo umestnostnih zakladov, ki so jih Nemci ugrabili med vojno v zasedenih državah, zlasti v Franciji, je po raznih poteh prišlo v Svico. Največji del jih je kupila omenjena tvrdka Th. Fischer, ki je znana trgovina z umetninami. Nekaj ugrabljenih umetnin je ta tvrdka sama obdržala, nekaj pa jih je prodala na preji. Po končani vojni pa so se oglasili oskodovalci: ter zahtevali in s pravdami tudi dosegli vrnitev umetnin. Tako je tvrdka Th. Fischer utrpela s tem, da je morala bodisi sama vrniti umetnine ali pa, da je morala drugim svojim kupcem plačati odškodnino, škodo v višini 784.000 frankov. Pravdni stroški so narasli na 196.000 frankov.

Oskodovana tvrdka je zahtevala vrnitev teh zneskov od švicarske države. V pravdi se je mnogo razpravljalo o dobri veri tvrdke Th. Fischer; država je namreč navajala in dokazovala mnogo okolnosti, ki naj bi pričale za to, da je tvrdka trgovala s temi umetninami dobro vedoč, da so ugrabljene. Na podlagi izvedenih dokazov pa se sodišče ni moglo prepričati, da je tvrdka ravnala v slabi veri, in JE ZATO OBSDILO DRŽAVO, DA MORA POVRNITI TVRDKI TH. FISCHER PRIMERNO IN PRAVICO OŠKODNINO, katere višino je določilo na 200.000 Šv. frankov.

Poročilo švicarskega lista je za nas tržaške Slovence posebno zanimivo, ker nam znova vsiljuje primerjavo med tistim, kar je bilo v pogledu ugrabljene premoženja ukrenjeno drugje, in med tistim, kar bi se sicer moralo storiti, pa se ni storilo v Trstu glede premoženja, ki je bilo nam Slovincem ugrabljeno pod italijanskim režimom.

Zanimivi sta predvsem dve vprašanji: Kako so mogli tisti izomenci, ki so jim bile umetnine ugrabljene, doseči v SVICI npr.; vrnitev, in pa, kako pride švicarska državna skupnost do tega, da mora plačati odškodnino tistemu, ki je moral umetnine vrniti.

Svica gotovo ni bila obvezana izdati po vojni poseben restitucijski zakon za svoje ozemlje; ni bila zasedena in na njenem ozemlju ni bilo nacističnih ali fašističnih nasilij. Vrh tega bi restitucijsko pravo celo zastopavali lastne državljanke pred izomenci, posebno v primerih, kjer bi šlo za dobroverno pridobitev ugrabljene premoženja. In vendar je Svica ubrala pot mednarodne morale: izdala je restitucijski zakon (Bundesratsbeschluss) z dne 10. 12. 1945, ki je bil objavljen v zbirki zveznih zakonov štev. 57 z dne 13. 12. 1945 in ki sloni na istih osnovah kakor ustrezní restitucijski zakoni v Avstriji in Zahodni Nemčiji in, kar so tiče Zidov, tudi v sami anglo-ameriški coni STO. S tem zakonom je omogočila vsakomur, ki je v zasedenih deželah prišel zaradi nasilja zasedbenih oblastev ob premoženju premoženje ali ob posamezne premoženjske objekte, da zahteva njih vrnitev, kolikor so v Svici, ne glede na to, ali je sedanji lastnik prišel do njih na dobroverni ali slaboverni način.

Sveda dopušta zakon tudi regres proti prodajalcu, kar je pa čisto jako problematična stvar. Za to je šel švicarski zakon še dalje: Če namreč slaboverni prodajalec ni zmožen plačati ali če ga ni moči klicati v Svici na odgovor, sme sodišče obsoditi švicarsko državno skupnost, da plača dobrovernemu pridobitelju, ki je moral ugrabljeni predmet vrniti ali ki je zaradi vrnitev utrpel škodo, primerno in pravico do odškodnino. Tako si je švicarska država sama z izrecnim besedom zakona nalozila velik del bremen, ki iz njega izvirajo.

Amsterdam nov tekmecek tržaškega pristanišča

Nov prekop veže Amsterdam z Renom

(Od našega stalnega nemškega sotrudnika)

Amsterdam je uresničil svoj veliki načrt. Zgradil je plovno zvezo med svojim pristaniščem in nemškim ter srednjeevropskim rečnim in prekopnim sistemom, ki ustreza zahtevam nagle in sodobne plovbe. Plovna zveza med Amsterdamom in Renom je stala 85 milijonov florintov.

V Amsterdamu so ob tej priložnosti priredili veliko razstavo, ki prikazuje evropski vodni sistem, ki ima za središče reko Ren. Holanci so zgradili skoraj 200 m dolg vodni bazen, ki vsebuje kar 1,2 milijona vode, da bi nazorne prikazali pomen srednjeevropskega vodnega sistema.

Holanci so že iz davnih časov bili mojstri v gradnji prekopnih zvez. Z zgraditvijo novega prekopa je bila vodna zveza med Amsterdamom in Renom skrajšana za 40 km. Do Utrechta se vije prekop v dolžini 72 km po starem prekopu Merwede, ki je bil razširjen in poglobljen. Odstranjeni so bili vsi premični mostovi, ki bi lahko količkaj ovirali plovbo. Namesto nekdanjih štirih zapornic sta ostali samo še dve, skozi katere morejo ladje. Ponoči je prekop razsvetljen. Plovba po novem prekopu je za 20 ur krajša; po njem lahko plovijo ladje z nosilnostjo 4.300 t.

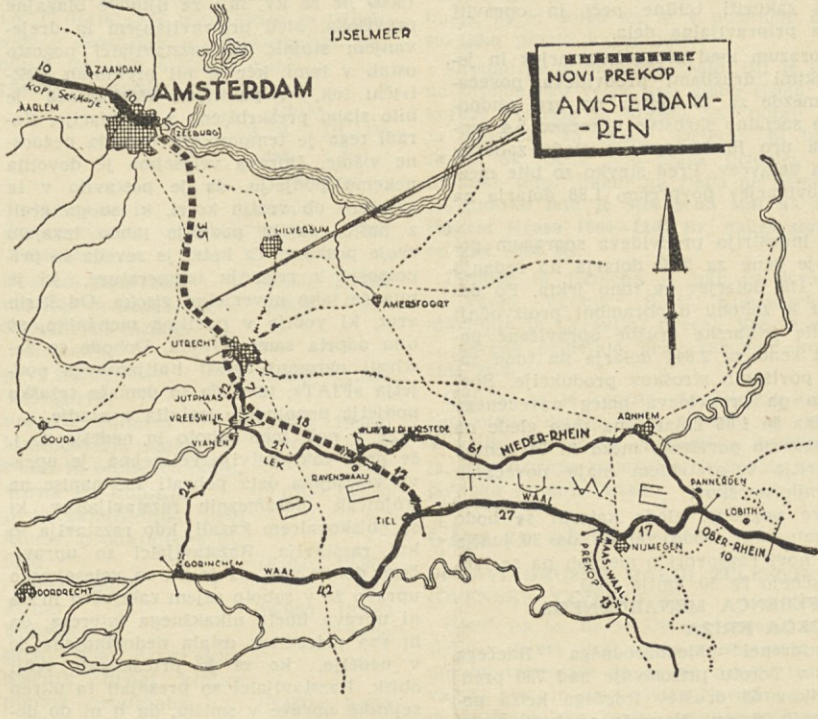
Zapornici na novem prekopu sta najmodernejši v Evropi; dolgi sta 350 m in široki 16 m. Skozi zapornice lahko plovijo dolgi vodni vlaki v istem času. Zapornice se napolnijo z vodo v 6-10 minutah.

V Amsterdamu pričakujejo, da bo od nove plovne zveze imelo največ koristi prav amsterdamsko pristanišče. Po vojni je promet v Amsterdamu občutno naradovol. Množični promet je bil doslej v Amsterdamu prav malo razvit. To vrzel naj bi zdaj zamašil množični promet (prevoz rud in premoga) iz Porurja po novem prekopu. To bo seveda prizadelo Rotterdam, pa tudi severna nemška pristanišča.

Ni dvoma, da se bo med Rotterdamom, belgijskim pristaniščem Antversom in nemškimi pristanišči razvila ostra konkurenca za promet iz Porurja in Vestfalije. Amsterdam bo prav gotovo vzel Rotterdamu, belgijskim in nemškim pristaniščem velik del prometa iz nemškega zaledja.

Proslava otvoritve novega prekopa je trajala kar tri tedne. Njeno geslo je bilo: »Nemčija, Francija, Svica in dežele Srednje Evrope so zdaj tesneje povezane z morjem«. Holanci so spretno izkoristili te dogodke za to, da bi privabili čim več prometa iz teh držav v Amsterdam.

-a-

SEVERNE LUKE IZLOČAJO NACIONALIZEM

Predstavniki uprav severnih pristanišč so sklicali skupni sestanek, ki bo dne 8. avgusta v Hamburgu, da bi se posvetovali o sporazumnem delu in razdelitvi poslov med Hamburgom, Bremenom, Antversom, Rotterdamom in Amsterdamom. Sestanka se bodo udeležili tudi predstavniki nekaterih manjših luk kakor Genta (Ganda), Emdena, Brake, Luebecka, in Nordenem.

Ta akcija zasluži vso pozornost v tržaških gospodarskih krogih. Sporazum o sodelovanju severnih luk, katerih področje sega tudi v Srednjo Evropo, to je v Tržaško zaledje je gotovo velikega pomena tudi za razvoj tržaške luke. Značilno za današnje razmere je, da severnoevropski listi poudarjajo, da je nujno potrebno, da se pri urejanju sodelovanja med severnimi lukami opusti vsak nacionalizem. Potrebno je doseči sporazum o sodelovanju v ozračju prijateljstva in medsebojnega spoštovanja.

Na dnevnem redu tega sestanka, ki so ga listi obeležili kot prvi praktični poskus sodelovanja med severnimi lu-

kami, je tudi vprašanje pristaniških tarif, pristaniških običajev in prometa sploh. Gre tudi za ureditev vprašanja železniških in rečnih tarif. Po tem sporazumu naj bi se imenovala »Zveza evropskih kontinentalnih pristaniških uprav«.

V tej zvezi naj omenimo še članek A. Giordana v milanskem gospodarskem listu »24 Ore« (22.VII.), v katerem se poudarja potreba po sporazumu med evropskimi pristanišči. Pisec pravi, da so v tržaških pomorskih krogih sprožili misel, da bi italijanska vlada posredovala pri nemški vladi v Bonnu, naj bi nemške železnice opustile tarifno borbo proti jadranskim pristaniščem, ki ima namen usmerjati promet proti Bremenu in Hamburgu. Ta predlog so sprožili v Trstu v času obiska italijanskega ministra za zunanjo trgovino La Malfa, ki je obiskal Trst v času tržaškega velesaja.

Tržaške pomorske kroge obvladujejo danes popolnoma italijanski elementi, saj ima Italija še vedno v rokah vodstvo največje tržaške plovne družbe »Tržaškega Lloyd«a. Po vsem

Pasivnost italijanske trgovinske bilance narašča

Italijanski gospodarski listi opozarjajo rimsko vlado na naraščajoči primanjkljaj v italijanski trgovinski bilanci. Primanjkljaj v trgovinski bilanci v razdobju štirih let 1947-1950 se je znižal od 661 milijard lir na 260 milijard lir povprečno za zadnja tri leta. Poleg trgovinske bilance se je ugodno razvijala tudi nevidna bilanca, ki ustvarja skupno s trgovinsko plačilno bilanco. Nevidne postavke so kazale leta 1947 še pasivo okoli 78 milijard, leta 1949 112 milijard in leta 1950 110,4 milijard. Po vsem tem se je pasiva skupne plačilne bilance t.j. trgovinske bilance in nevidnih postavk znižala od 739 na 43 milijarde. Pasivnost plačilne bilance 485 milijard v letu 1947 se je v letu 1948 z dotacijami Marshallovega plana izpremenila v aktivno, ki je dosegla 76 milijard, v letu 1949 112 in 195 milijard leta 1950.

V letu 1951 je nastal popolnen preobrat. Primanjkljaj trgovinske bilance se je povečal na 305,8 milijarde, se pravi, da se je podvojil v primeri s prejšnjim letom. Če upoštevamo pasivnost v prvih štirih mesecih tekočega leta, ki je dosegla 188 (nasproti 105) v istem času lanskega leta, lahko računamo, da se bo pasivnost trgovinske bilance letos povečala. Italijanski gospodarski listi računajo da utegne primanjkljaj doseči 500 milijard

lir. Dotacije iz sklada MSA (ameriške Uprave za vzajemno varnost) ne doseže višine Marshallovega plana; po vsem tem ne bodo nevidne postavke krile primanjkljaja plačilne bilance.

Lansko leto je denar iz Marshallovega sklada ugodno vplival na plačilno bilanco, kljub temu ni bila aktivna. Z ene strani je Italija imela pri Evropski plačilni zvezi prebitke (aktivno) 193 milijonov dolarjev, toda z druge strani je njen primanjkljaj nasproti državam s čvrsto valuto (ameriškim in kanadskim dolarjem ter švicarskem frankom) dosegel 312 milijonov dolarjev. K temu je treba pristeti še primanjkljaj 7 milijonov dolarjev v drugih valutah. Celotno je plačilna bilanca pokazala 126 milijonov dolarjev. Ta primanjkljaj se je dal pokriti z dotacijami ECA (Marshallovega plana), ki so dosegle 280 milijonov dolarjev, tako, da je Italija v inozemstvu razpolagala s prebitkom 154 milijonov dolarjev.

Poročilo guvernerja Italijanske banke opozarja vlado na sedanji razvoj trgovinske in plačilne bilance. Med raznimi vzroki, ki se navajajo v tem pogledu, je porast cene surovin po korejski vojni, nakupovanje italijanske države večjih količin blaga za zaloge, povečani uvoz iz nekaterih držav O.E.E.C., oviranje uvoza nekaterih držav iz inozemstva, itd.

PRESEK ITALIJANSKIH FINANC

V razdobju zadnjih petih let, t.j. v finančnih letih, ki gredo od leta 1947-1948 do 1951-52 znaša primanjkljaj italijanskih državnih financ povprečno 500 milijard lir letno. Poleg tega se je državni dolg povečal za okoli 200 milijard; ta povisek utegne do konca tega leta doseči okoli 300 milijard lir. Italijanski proračuni dosežejo povprečno višino 2.000 milijard lir letno; ker znašajo dohodki okoli 1.500 milijard letno, se pokaže primanjkljaj na leto v višini 500 milijard lir.

Promet skozi Genovo nazadoval za 15%

Po uradnih podatkih je blagovni promet po suhem in po morju skozi Genovo v teku prvega polletja 1952 nazadoval za 15 odst. Ladijski promet je sicer napredoval, toda ladje so bile povprečno manj natovnjene. V juniju 1952 n. pr. je znašal tovor povprečno za posamezno ladjo 518 ton, lansko leto v juniju pa povprečno 715 t. Ladijski promet je pri prihodu v prvem polletju 1952 napredoval za 7 odst. Blagovni promet je v juniju 1952 dosegel 506.963 t. in je bil za 70.943 t. manjši kakor lanske maja. Izkrcaži so v juniju 465.152 ton blaga, t. j. 83 odst. celotnega prometa. Naložili so na ladje 97.809 ton, t. j. za 13.619 t. manj kakor v mesecu maju. Svickarski tranziti je v mesecu juniju 1952 dosegel 31.513 ton, in sicer je v Svico odšlo 17.045 t, prišlo pa iz Svice 4.468 t blaga.

Za nazadovanje prometa v I. polletju se navajajo razni razlogi. Zaradi napetosti mednarodnih razmer je bil lanske leto promet v pristaniščih sploh živahnejši. Letošnje popuščanje politične, pestosti jej mejo za posledico zmanjšanja nabav in s tem popuščanje prometa. Ta italijanskemu prometu so letos škodovali tudi nove ovire, ki so jih razne države postavile uvozu iz Italije. Tako je nazadoval italijanski izvoz v Veliko Britanijo, Indijo in Avstralijo. Prav ta, ko nazaduje izvoz iz Genove v New York. Glede smeri prometa se navajajo naslednji podatki: V Indijo, Daljni vzhod in v Avstralijo gre 24 odst. železnškega prometa, na Sredozemlje 22 odst., Severno Ameriko 13 odst., Južno Ameriko 9 odst., Srednjo Ameriko 3 odst., Severno Evropo 6 odst. in v Afriko, ki izven Sredozemlja 6 odst.; 2 odst. prometa gre v italijanska pristanišča.

naše menenje

Pomagajmo našemu kmetu!

Na drugem mestu poročamo o letošnji slabi letini na Tržaškem. Suša je neusmiljeno zadela našega kmeta, ki se na neplodni zemlji bori za svoj obstanek. Naš kmet stoji letos pred vprašanjem: kako naj se prehrani in kako naj plača davke.

Večkrat smo v našem listu že poudarili, da se za povzdigo našega kmetijstva premalo trudi. Pristojni organi ne morejo slediti usodi našega kmeta s srcem, saj ga kot tuji meščani ne morejo razumeti, ne morejo razumeti njegovih stremeljenj in njegove duše. Slovenci mimamo pri upravi kmetijskih oblastev nikakšne besede.

Ce je kdaj naš kmetijstvo zaslužilo več pozornosti, jo zasluži letos. V »Vestniku Kmečke zveze opozarjamo stalno na nujnost našega vprašanja, ki bi jih kmetijski uradi morali rešiti. Med temi sta zlasti vprašanje večjih dotacij iz javnih sredstev za povzdigo kmetijstva in ustanovitev slovenskih kmetijskih strokovnih šol.

Ako že ni v normalnih časih — v časih srednjih letin — naš kmet našel dovolj razumevanja pri oblasteh, naj ta ne zamašijo svojih usih vsaj letos v času vidne stiske. Predvsem naj mu znižajo davke. Ti se plačujejo in odmerjajo po dohodku, če pa dohodka ni, če ga je ugrabila suša, potem odpiše kmetu davke.

Lahko bi mu priskočili na pomoč tudi z brezobrestnim posojilom za nabavo krmne in za golo prehrano.

Preobrazba jugoslovanske zunanje trgovine

Zvezna trgovinska zbornica ni organizirana zvezno (federativno) v smislu, da bi bile v njej zastopane samo republiške zbornice po svojih delegatih, temveč se v njo včlanijo lahko tudi posamezna podjetja neposredno. Tako so v upravnem odboru tudi predstavniki večjih podjetij, kakor n. pr. »Jugodrovo«, »Jugometal«, »Jugolinija«, »Himezad«, »Agrarprodukt« itd. Pristop v zvezno zbornico, kakor tudi v republiške notranje je prostovoljen.

Za predsednika Zvezne trgovinske zbornice je bil izvoljen Stane Pavlič, predsednik iniciativnega odbora, ki je pripravil ustanovitev zbornice in po močnik predsednika Sveta za industrijo vlade FLRJ.

TRGOV. ZBORNICE V LJUBLJANI IN SUBOTICI

V Sloveniji so že v teku priprave za ustanovitev republiške trgovinske zbornice in okrajnih zbornic. Predsednik sveta za blagovni promet pri vladi LRS je imenoval zadevni iniciativni odbor. Republiška zbornica bo tesno povezana z notranjimi zbornicami.

Prav tako pripravljajo ustanovitev trgovinske zbornice v Subotici.

Pred ustanovitvijo deviznih borz

V začetku julija je bila jugoslovanska zunanja trgovina močno sproščena. Gospodarskim podjetjem ni treba več nabavljati posebnih izvoznih in uvoznih dovoljenj pri upravnih oblasteh. Izvoz kakor tudi uvoz sta prosti; državni organi se ne mešajo več v poslovanje posameznih podjetij, pač pa lahko omejijo samo uvoz ali izvoz določenih vrst blaga, ako to zahtevajo gospodarske koristi države.

Devize, ki so si jih podjetja nabavila pri izvozu ostanje v njihovih rokah po izročitvi dela, ki ga morajo odstopiti Narodni banki. Podjetja, ki se bavijo z zunanjo trgovino, razpolagajo zdaj s 45 odst. izkupljenih deviz. Ta odstotek jim bo na razpolago v deviznem računu pri Narodni banki. S tem odstotkom bodo podjetja svobodno razpolagala, ne da bi bila dolžna poprej izposlovati po sebnega dovoljenja od Narodne banke. Ta denar bodo lahko uporabljala za kritje svojih obvez v inozemstvu ali pa ga bodo lahko prodale za dinarje drugim gospodarskim organizacijam v državi, in to po svobodnem tečaju, ki bo plod povpraševanja in ponudbe na borzi.

V ta namen bo Narodna banka ustanovila devizne borze v prestolnicah narodnih republik, pa tudi pri svojih podružnicah v važnejših gospodarskih središčih. Devize bodo lahko prodajale in kupovale samo gospodarske organizacije, ki bodo registrirane pri deviznih

borzah. Gospodarske organizacije, ki bodo registrirane pri posameznih deviznih borzah, bodo lahko prodajale in kupovale devize neposredno pri vseh deviznih borzah v državi.

V okviru »Gospodarskega sveta FLRJ« je bil osnovan Urad za zunanjo trgovino, ki bo urejeval in nadziral zunanjo trgovino. Kot posebna organizacija enota Narodne banke je bil v Beogradu ustanovljen devizni center. V njem bo urejeno celotno devizno poslovanje velikih beograjskih izvoznih in uvoznih podjetij. Beograjska podjetja bodo poslej nakazovala devize v inozemstvu in jih prejemale iz inozemstva po tem deviznem centru. Kakor rečeno, razpolagajo uvozna in izvozna podjetja popolnoma prosto s 45 odst. izkupljenih deviz, medtem ko odstopijo ostali del Narodni banki po uradnem tečaju.

Zdravila jugoslovanskega izdelka

Med tovarnami zdravil v Jugoslaviji je znana zagrebška »Pliva«. Gre za velik kombinat medicinske industrije. Poslopja in laboratoriji zavzemajo 7,5 orala zemljišča. Nedavno je bil tovarni dodan znanstveno raziskovalni zavod, ki bo začel obratovati v prihodnjem mesecu. V njem bodo uredili laboratorij za organske in anorganske snovi, farmacevtski in biokemični laboratorij. V njih bo delalo okoli 60 strokovnjakov. Tovarna ima tudi propagandni urad, ki v njem dela 6 znanstvenikov. Leti obiskujejo klinike, bolnišnice in lekarne, da bi se posvetovali s strokovnjaki o potrebah, uspehih zdravljenja in zdravilih, ki jih izdeluje tovarna.

Za letošnje leto je tovarna pripravila 11 vrst novih zdravil. Prvo je »Vitonina«, sredstvo za okrepitev telesno in duševno izčrpanih bolnikov; drugo so iz sulfamidov sestavile tablete »Sulfakombin«, preparat proti sepsi; tretje so sulfatazi tablete proti črevesnim boleznim — »Stalil«; četrto je sirup proti hudemu kašlju »Efetulina«, peto je sredstvo za uničenje črevesnih zajedalcev — »Heksilresorcinol«, šesto tablete za zdravljenje pljuke tuberkuloze »Etvizona«. Tovarna »Pliva« je ena izmed petih tovarn na svetu, ki začneta proizvajati to zdravilo za jetiko.

Koliko zahteva Jugoslavija od Nemčije

Na londonski konferenci o povračilu škode, ki so jo vojni nasprotniki povzročili v zadnji svetovni vojni, je Jugoslavija postavila naslednje zahteve nasproti Nemčiji. Za kritje predvojnih jugoslovanskih terjatev naj Nemčija plača 16 milijonov DM. Ta nemški dolg znaša verjetno še več; med vojno so se namreč zgubile zadevne listine. Vojne terjatve znašajo 500 milijonov DM. Jugoslavija

zahteva odškodnino za prisiljeno izkoriščenje jugoslovanskih delovnih sil v Nemčiji, in sicer 230 milijonov DM za delo, ki so ga v Nemčiji prisilno izvršili jugoslovanski delavci, begunci in civilni interniranci. Ta denar pojde za socialna zavarovanja, 150 milijonov nemških mark pa za plače. Nemčija mora poravnati tudi dolg za izvoz blaga med vojno, predvsem bakra. To blago je takoj po vojni padlo pod določbo o restituciji, pozneje pa so ga zavezniške vojaške oblasti zopet stavile na razpolago nemškemu gospodarstvu. Vrednost tega blaga se ceni na 13 milijonov DM. Nemško poslaništvo v Beogradu se doslej še ni bavilo s tem vprašanjem, kakor poročajo nemški listi.

Kdo bo prejel 10 milijard?

Italijanski senatni odbor je odobril načrt zakona z dne 21. junija 1951, po katerem se italijanska vlada pooblašča, da razdeli 10 milijard lir, ki jih je Jugoslavija plačala Italiji na račun odškodnine za italijansko premoženje podržavljeno v Jugoslaviji. Komisija je odbila dopolnilo k temu zakonu, ki ga je sprejel parlamentarni odbor italijanske poslanske zbornice, po katerem naj bi se iz te vsote plačala odškodnina tudi tistim italijanskim državljanom, katerih premoženje ni bilo podržavljeno. Proti sklepu odbora poslanske zbornice se je postavil tudi finančni minister. Finančni odbor senata je izposloval pri finančnem ministrstvu, da je iz drugih sredstev nakazalo 5 milijard za odškodnino tistim Italijanom, katerih premoženje ni bilo podržavljeno. Vprašanje odškodnine za nepridržavljena Italijanska imetja se dokončno ne da rešiti brez pristanka Jugoslavije. Tako poročajo italijanski gospodarski listi iz Rima. Italijanski oskodovalci bodo od vsote 10 milijard lahko prejeli posamezno največ 25 milijonov lir, torej ne 50, kakor je bilo prvotno določeno. 10 milijard, ki jih je nakazala Jugoslavija, bo zadostovalo, da se izplača približno 50% prijavljene škode. Glede nezaplenjenih premoženj pravi novi zakon, da se italijanski državljanom izplača 50% odškodnine, in to najbolj potrebnim.

Ameriška naročila Franciji. Ameriška naročila evropskim državam za izvedbo oboroževalne akcije v finančnem letu 1951-52 znašajo 300 milijonov dolarjev. Francija je prejela za 100 milijonov dolarjev naročil.

Anglo-italijanska družba izvaja bojko. Posredovanje italijanskih in švicarskih tvrdk in perzijske vlade, da bi anglo-italijanska družba prenehala bojkotirati izvoz petroleja iz Perzije, je bilo zaman. Zaplenjena petrolejska ladja »Rose Mary« je obšla v Adenu.

dr. d. s.

Živahna izmenjava med Anglijo in Jugoslavijo

Iz zadnjih statističnih podatkov britanskega trgovinskega ministrstva je razviden velik porast britanskega uvoza iz Jugoslavije. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je V. Britanija uvozila iz Jugoslavije raznega blaga v vrednosti 11.138.488 funtov šterlingov, to je nad 8

milijonov funtov šterlingov več kot v istem razdobju lanskega leta.

Poročilo trgovinskega ministrstva navaja naslednji pregled britansko-jugoslovanske trgovine za posamezne vrste blaga v prvih petih mesecih 1952:

Britanski izvoz v Jugoslavijo	januar—maj 1951 funtov šterlingov	januar—maj 1952 funtov šterlingov
Železo, jeklo in izdelki	214.692	486.770
Rezila, železnina in orodje	139.395	201.827
Stroji in pribor	776.229	487.179
Bombažni izdelki	391.864	478.641
Volneni izdelki	221.931	60.030
Drugi tekstilni izdelki	109.920	230.528
Kemikalije, droge in barve	152.762	3442.249
Avtomobili in nadomestni deli	440.711	2.749.193
Britanski uvoz iz Jugoslavije	—	6.006.026
Zito in moka	—	2.659
Neželezne rude in staro železo	3.246.237	4.413.441
Les	217.272	447.628
Neželezne kovine in izdelki	—	—

Velika Britanija še vedno na čelu SVETOVNEGA LADJEDELNISTVA

Velika Britanija še vedno vodi na svetu v ladjedelništvu, saj gradijo zdaj britanske ladjedelnice 243 ladij z 2.076.241 tonami. Ta tonaza predstavlja 37% tonazne ladij, ki jih zdaj gradijo na svetu. Na drugem mestu so Združene države z 11%, na tretjem Japonska z 8%. Te številke so razvidne iz danes objavljenih uradnih podatkov v »Lloydovem registru«.

V začetku tega meseca so odobrili načrte in naročili material za nadaljnjih 312 ladij z 2.531.623 tonami, kar je za 137.921 ton več kot v začetku preteklega četrtletja. Združeno kraljestvo gradi tudi največ petrolejskih ladij, saj so konec junija britanske ladjedelnice gradile 100 takih ladij od skupno 226 svetovne gradnje. Te gradnje predstavljajo s svojimi 1.830.486 tonami 44% svetovne gradnje petrolejskih ladij.

PRIPRAVE NA NAJVEČJI SKOTSKI VELESEJEM

V Glasgovo pripravljajo za leto 1954 veliko škotsko industrijsko razstavo in ve-

lesejem, kakor so ga priredili leta 1949. Priprave vodi poseben organizacijski odbor. Do zdaj se je prijavilo za razstavo in velesejem že 300 velikih podjetij in nad 100 industrij. Na velesejmu pred tremi leti so imeli 10 milijonov funtov šterlingov prometa. Od tedaj pa je nastalo še mnogo novih industrijskih podjetij, izboljšala se je tudi proizvodna tehnika in tehnika raziskovanja naravnega bogastva Škotske ter njegovega trgovinskega in industrijskega izkoriščanja. Na prihodnjem velesejmu hočejo seznaniti z novimi škotskimi izdelki prekomorske kupce, da bi tako razširili kupeljo z inozemstvom. Predsednik velesejskega odbora, Maclean je izjavil, da bo to največja razstava škotskih izdelkov, kar jih je kdaj bilo. Dokazala bo napredek škotske industrije od leta 1949.

AMERISKI IZDATKI ZA DAVKE ZA 30% VEČJI KOT ZA HRANO

Američani so plačali v letu 1951 skupaj 75 milijard dolarjev davkov, to je najmanj 30% več kot so izdali za hrano.

Francija predlaga evropski železniški sporazum

V mednarodnih prometnih krogih je izzval splošno odobravanje francoski predlog za ustanovitev evropskega železniskega »poola« (sporazuma), ki naj bi olajšal železniški tovorni promet med evropskimi državami. Poleg tega bi sporazum omogočil proizvodnjo tovornih železniških avtomobilov po enotnih smernicah. Tako bi Evropa dobila nova prometna sredstva. Francozi pa računajo, da bi se prevoz na evropskih progah pocenil.

Evropska gospodarska komisija v Zenevi že proučuje možnosti za sklenitev podobnega sporazuma. V okviru komisije obstoji odsek za prevoz. Predstavniki šestih držav in ZDA proučujejo prav te tri francosko-nemški sporazum o izmenjavi železniških tovornih vozov, ki se je popolnoma obnesel. Izmenjava obsega okoli 100.000 železniških vozov, ki so označeni z »Europe«. Ta sporazum se bo razširil tudi na nekatere druge evropske države. K njemu bodo pristopile Belgija, Italija, Luksem., Holandija, Posarje in Švica. Računajo, da se bo prišel izvajati ta širši sporazum že v pričetku prihodnjega leta.

MEDNARODNA TRGOVINA

Lesna konferenca Jugoslavija - Italija

Na sestanku med italijanskimi in jugoslovanskimi lesnimi trgovci v Zagrebu je bilo sklenjeno, da se bodo razgovori o pospešitvi izvoza jugoslovanskega lesa v Italijo, nadaljevali v Italiji, in sicer dne 25. julija. V tej zvezi je zanimiv dopis iz Trsta, ki ga je priobčil italijanski gospodarski list »Il Sole« (27. julija) pod naslovom »Možnosti ekspanzije na italijanskih trgih«. Dopisnik omenja, kako je jugoslovanski izvoz v Italijo nazadoval že za časa italijanske avtarišne politike. Leta 1934 na pr. je Italija uvozila iz Jugoslavije 795.000 kub. m rezanega lesa. Nato je Italija uvedla sistem nadzorstva nad uvozom, tako da je leta 1938 uvoz jugoslovanskega lesa padel na 330.000 kub. m. Po vojni je Jugoslavija počasi prodirala na italijanski trg, v letu 1951 je Italija uvozila iz Jugoslavije komaj 171.011 kub.

Vsakemu svoje

Vročina ima različne učinke na posamezne gospodarske veje. Na nekatere učinkuje ugodno, drugim zopet škoduje. Njene posledice so n. pr. za naše kmetijstvo uprav usodne.

Drugače mnenje o njej imajo seve gostilničarji ter lastniki letovišč in kopališč; saj silijo mešančstvo na obale in v planine kar v trumah. Gostje, zvesti starih tradicijam, naročajo še vedno pivo, vino in brizgance, medtem ko sega mladina raješi po »finih« modnih piščicah, kakor je poleg oranžade, malinoveca in limonade. »Coca-cola«, ki neusmiljeno izpodriva vse domače pižgice.

Za jastvinčarje nastopa res huda suša. Vse sili na letovišče. To ni samo zdravstvena potreba, temveč tudi moda, ki se ji ne izognejo pogosto niti najšibkejši finance. Na letovišče je treba, čeprav ni denarja. Jastvinčar bo že počakal in ko se vrnemo, bomo stiskali.

Soferji ne čitajo več zaspano listov v svojih vozilih. V poletnem času ne razbijajo avtomobilov samo Američani. Tako je tudi za mehanike dela dovolj.

Uradniki ostane potenje po razbeženih uradih in seveda tudi upanje na zvišanje plače

Socialni UTRINKI

JEKLARSKA STAVKA

Mezdni odbor ameriške zveze kovinarjev je danes odobril sporazum, ki je bil dosežen včeraj in ki napravi konec 53 dni trajajoči stavki v ameriški jeklarški industriji. Zveza kovinarjev je to objavila svojim 600.000 članom, ki so se vrnili spet na delo v tovarne po vsej državi.

Poleg obnovitve dela v več kot 80 jeklarnah pomeni to tudi reaktivacijo stotin drugih industrij, ki zavisijo od jekla in zagotavlja zaposlitev tisočim oseb, ki delajo v povezanih industrijah.

Jeklarski strokovnjaki pa izjavljajo, da bo trajalo najmanj pet dni, da bo produkcija v polnem obratu, ker je treba na novo zakuriti talilne peči in opraviti razna pripravljala dela.

Sporazum med zvezo kovinarjev in jeklarskimi družbami predvideva povečanje meze za 16 centov na uro, podporo za socialno skrbstvo v znesku 54 centa na uro in kompromis glede zaposlovanja delavcev. Pred stavko so bile meze kovinarjev povprečno 1,88 dolarja na uro.

Za industrijo predvideva sporazum povišanje cene za 5,20 dolarja na sedanjo ceno 110 dolarjev za tono jekla. Po dodatku k zakonu o obrambni proizvodnji so bile jeklarske družbe upravičene povisati ceno za 2,844 dolarja na tono zaradi povišanih stroškov produkcije. Sporazum pa predvideva poleg navedenega povišanja še 1,66 dolarja na tono glede na sporazumno povišanje meze in 77 centov za kritje v preteklem maju povečanih tovarnih stroškov.

Nove pogodbe, glede katerih se bodo pogajali zdaj, bodo veljale do 30. junija 1954, novi razgovori o mezdah pa se lahko začnejo že 30. junija 1953.

KONFERENCA MENARODNEGA RDEČEGA KRIZA

Konferenci Mednarodnega Rdečega kriza v Torotu prisostvuje nad 750 predstavnikov 69 društev Rdečega kriza posameznih držav. Navzoči so tudi diplomatski predstavniki večine od 72 držav, ki so podpisale Ženevsko konvencijo za čas vojne. Združene države niso zastopane po uradni delegaciji, pač pa bodo navzoči ameriški opazovalci.

Na predhodnem sestanku zveze društev Rdečega kriza sta poskusili Sovjetska zveza in komunistična Kitajska preprečiti razpravo o sprejemanju nemške zvezne republike kot članice. Izvršni odbor zveze je končno odobril s 15:2 glasovno sprejem nemške zvezne republike, o glasno pa je sprejel med članice državi Ceylon in San Marino. Proti koncu sestanka je član kubanske delegacije pokovnik Caminero protestiral proti prisotnosti delegacije komunistične Kitajske, vendar so na sestanku sklenili, da naj o tem vprašanju razpravlja plenarna konferenca.

(Ce je San Marino zastopen v Mednarodnem Rdečem krizu, zakaj ne vključijo tudi Svobodnega tržaškega ozemlja?)

Tržaški lesni trg

Na tržaškem lesnem trgu vida še vedno mrtvilo. Mednarodna kupčija je v popolnem zastoju. Le za trgovce na drobno je nekoliko konjunktura zaradi gradbene delavnosti, ki je pospešujejo državni krediti. Zaloge trgovcev na drobno so precej pošle, kljub temu se ti z nakupi zelo obotavljajo in čakajo na splošno razčiščenje.

Po poročilih iz Avstrije skušajo avstrijski izvozniki še vedno ohraniti razmeroma visoke cene, kar je povsem razumljivo. V zadnjem času se oglašata zlasti v Levantu češkoslovaška in romunska konkurenca. Trdijo, da ponujajo češkoslovaški trgovci v Aleksandriji (cif) po istih cenah les kakor stane avstrijski v Trstu (fob). Avstrija zahteva za jelove deske fob meja (Tribz) neocarinjeno blago 23.500—24.000, za tramove 13.500. Vprašanje je, ali bo Avstrija lahko vzdržala pri teh cenah. Avstrijski izvoz je namreč zelo zaostal. V teku petih mesecev leta 1952 je Avstrija izvozila komaj 830.000 kub. m. Ako bi se izvoz razvijal v tem koraku, bi dosegel v vsem letu samo 2 milijona kubnih metrov, medtem ko je Svet za gospodar-

tehnčne

Kako izdelujemo steklo

ni, katere skupno z vročim zrakom vdimmo v talilno peč. Plamen te mešanice plinov je izredno vroč. V sodobnih steklarnah so večinoma opustili taljenje v talilnih loncih. Namesto njih so zgradili velika korita, da lahko naenkrat dobe velike množine stekla.

Mešanico surovin uregavamo postopoma in pazimo, da temperatura preveč ne naraste. Surovine se bodo talile in kemično spajale. Pri tem pojavu se stvarja na površini pena, v zrak pa uhajata dva plina: ogljikov in žveplov dvokis. Peno posnamemo, nato pa zvišamo temperaturo, da ugrejemo snov na približno 1200 stop. C. Najtežje delo, ki zahteva izredno izvežbanost, je pri tej visoki temperaturi. Iz stekla je treba odpraviti zračne mehurčke in napraviti tekočo stekleno snov čim bolj enakšno. Pravimo, da steklo čistimo. In to čiščenje traja 4 do 6 ur. V ta namen uporabljajo steklarji razne pripomočke: tekoče steklo mešajo z moko leseno palico, v talino vržejo nekaj arzenika ali pa krompir. Ko je talina stekla očistena, jo ohladimo na temperaturo 700 do 800 stop. Celzija.

Večinoma obdelujemo taljeno steklo s pihanjem. Na ta način so napravljene steklenice, čaše in še raznovrstni drugi stekleni izdelki. Pihanje stekla je izredno težaven posel. Steklopihač pomoči svoje dolgo pihalo v raztaljeno steklo in ga nekaj zajame. Potem piha ne tako poveča obliko zajetemu steklu. Zatem položi to razpihano steklo v železni kalup, ki ima

Nerednosti na tržaškem velesejmu

Posebna anketa „Gospodarstva“

Tržaški iredentistični tisk se je obregnil ob nekatere tržaške trgovce, češ da so iz svoje politične zagrizenosti sabotirali tržaški velesejem. »Gospodarstvo« je že obširno poročalo o vzrokih neuspeha letošnjega tržaškega velesejma, ki so mu iredentisti namenoma dali politično obeleže, da bi tudi to ustanovo vpregli v svoje propagandni voz.

Da bi do dna razčistili vprašanje, ki ga je postavil iredentistični tisk z omenjeno obtožbo, je naš list izvedel anketo pri raznih tržaških trgovcih, ki so razstavljali na velesejmu. Rezultate našega polizvedovanja objavljamo v čim krajši obliki.

Razstavljalci se predvsem pritožujejo, da je tarifa za razstavljalne prostore (5000 lir za kv. m.) za njihove blagajne previsoka. Med pripravljanjem in urejanjem stojnic so razstavljalci pogosto ostali v temi, ker je bil prekinjen električni tok. V paviljonu »Mehanike« je bilo slabo preskrbljeno z ventilacijo. Zaradi tega je temperatura dosegla neznozne višine. Uprava velesejma je dovolila nekemu podjetju, da je postavilo v te prostore ob vratih kotel, ki so ga greli z nafto, da bi podjetje lahko izvajalo svoje poskuse. Ta kotel je seveda še pripomogel k zvišanju temperature, ki je bila že tako neverjetno visoka. Od štirih vrat, ki vodijo v paviljon mehanike, so bila odprta samo dvojna. Dohodek so zasirali ogromni oglasi italijanskega podjetja »FIAT«, tako da so domača tržaška podjetja popolnoma izgubila v ozadje.

Ze v noči med soboto in nedeljo, t. j. še pred zaključitvijo velesejma, je uprava velesejma dala pobrati vse napise na stojnicah posameznih razstavljalcev, ki so obiskovalcem kazali, kdo razstavlja in kaj razstavlja. Razstavljalci so upravičeno dobili vtis, da je bil za velesejsko upravo že v soboto sejem zaključen in da ni uprava imela nikakšnega interesa, da bi vsa prireditel ostala nedotaknjena se v nedeljo, ko se je pričakoval večji obisk. Razstavljalci so presojali ta ukrep sejske uprave v smislu, da ji ni do dejanskega trgovinskega učinka, ki bi se zrcalil v sklepanju čim večjega števila kupcij, temveč da ji je šlo bolj za to, da se dosežejo politični propagandni smoti. Seje na izrecne proteste razstavjal-

jenje z lesom na Dunaju predvideval izvoz 3,2 milijona kub. m.

V Trstu se je razširil glas, da se Jugoslavija pogaja z lesnimi trgovci iz Južne Italije za sklenitev večjih kupcij; sicer niso kupčije z jugoslovanskim lesom še oživele. Vse kaže, da ima Jugoslavija na zalogi precej lesa. Jugoslovanske cene v bistvu ustrezajo avstrijskim, ako upoštevamo razdaljo obeh meja. Jelove deske stanejo okoli 24.500 fob postaja Sežana ali fob Reka tramovi 14.500 lir kub. m. To so osnovne cene, ki dopuščajo majhne spremembe, ko gre za sklenitev konkretne kupčije.

BELLUNO: konične deske dolžine 4 m, debelina 20-60 mm: Jelka: I sort. netto 41-49.000, I sort. 40-44.500, II sort. 34-37.000, II sort. slabše vrste 28-35 tisoč, III sort. 25-29.500, IV sort. 20-24 tisoč; tombante 26-32.000; tramovi po tržaškem običaju 4-7 m 13-15.000; stebr 4 m 27-32.500; debila 15-21.000. Macesen: deske sort. netto. 44-48.500, I sort. 40-44.000, II sort. 34-39.000, III sort. 25-28.000; IV 18-22.000; tombante 29-33.000; hlodi 16-21.000. Bor v hlodih 12-13.500; bukev parjene deske I sort. 24-30.000; tombante 24-27.000; oreh deske I sort. 39-48.000; tombante 35-42 tisoč.

(Glej še poročilo o znižanju cene sovjetskega lesa na zadnji strani).

ZVEPLA BO DOVOLJ

Predsednik ameriške družbe »Freeport Sulphur Co«, ki sodi med največje proizvajalce žvepla, je izjavil, da že danes lahko računamo s koncem pomanjkanja žvepla. Američani proučujejo danes 92 načrtov za povečanje proizvodnje žvepla, tako da bo proizvodnja v ZDA in svobodnih državah narasla za 4 milijone ton. Ze v teku tega leta bo zmogljivost proizvodnje narasla za 1,5 milijona ton. Do konca leta 1955 bo svetovna proizvodnja lahko dosegla 15.736.700 ton.

NEWYORSKE NEPREMIČNINE VREDNE 26 MILIJARD DOLARJEV Obdobjevlje nepremičnine v New Yorku so letos cenili na 19.425.499.000 dolarjev, to je za 650 milijonov višje kot lani. Davkov proste nepremičnine

cev je uprava v nedeljo zjutraj postavila napise razstavljalcem na staro mesto.

Z začudenjem so razstavljalci in obiskovalci ugotovili, da ob časa do časa spuščajo iznad sejske uprave (zgradbe na levi strani ob vhodu) balončke okrašene z italijansko zastavo in da ni bil spuščen niti en balonček z zastavo drugih držav, ki so bile zastopane na velesejmu. V skladu s to propagando je tudi velesejski zvočnik obširno poročal o folklornih prireditvah in komadih, ki so jin izvajale razne skupine iz Italije. Vmes so se čule tudi italijanske propagandistične pesmice.

Lansko leto je uprava razstavljalce vselej pravočasno opozorila na obiske raznih skupin in uradnih predstavnikov. Ta hvalevreden običaj je uprava letos opustila. Zaradi tega se je dogajalo, da niso bili pri stojnicah prisotni razstavljalci prav v trenutku, ko so prispela takšna predstavnstva; tako niso mogli zbuditi potrebne pozornosti za svoje razstave.

Razstavljalci raznih strojev, posebno električnih, so se pritoževali, da so jim bili letos dodeljeni oddelki s cementnim tlom in ne z voskom ali kakršnim koli luščilom prevlečenega tla. Stroji v pogonu na cementnih tleh in že hoja sama dvigajo prah, ki silno škodi nekaterim strojem, zlasti električnim. Nasprotno, z luščilom namazani oddelki so bili dodeljeni lesni razstavi, ki bi ji zadostovala cementna tla.

Za razstavljalce je tudi kočljivo vprašanje telefona. Tako je neki razstavljalec za uporabo telefona v teku 12 dni plačal 13.000 lir. To je seveda mnogo. Kljub tako visokemu izdatku so ostali razstavljalci že v ponedeljek po zaključku velesejma brez telefonske zveze. Prav v času razpore sejske je razstavljalcem nujno potrebna telefonska zveza z mestom. Velesejska uprava ima verjetno s podjetjem TELVE pogodbo, ki predvideva prekinitve telefonskih zvez že v ponedeljek, takoj po zaključku sejma. Vseeno kakor je takšna pogodba v škodo razstavljalcem, ker pomeni veliko zgubo časa, ki je za poslovnega človeka dragocen.

Kdo po vsem tem sabotira tržaški velesejem?

pa cenijo poleg tega na 6.780.000.000 dolarjev, tako, da lahko označimo resnično vrednost nepremičnin na več kot 26 milijard dolarjev.

PO SVETU

V ITALIJI BO SOLSKI KOLEDAR IZPREMENJEN

Italijanski listi poročajo iz Rima, da bo solski koledar za leto 1952-53 nekoliko izpremenjen. Tako bo za božič in Novo leto manj počitnice. Po novem načrtu se bodo začele 24. decembra in zaključile po Novem letu. Solskega pouka ne bo samo na praznik Sv. Treh kraljev. Solsko leto se bo začelo že 20. septembra, zaključilo pa 30. maja. Izpili se bodo pričeli 5. junija. Državni izpiti bodo v času med 15. in 30. junijem. Tako bi se izognili izpitom v najbolj vročih dneh. Načrt še ni bil uradno objavljen.

VEC ZITA OD POLJSKIH KMETOV

Poljski sejem (narodna skupščina) je med svojim zadnjim zasедanjem odobril nov zakon o obveznem odkupu žita. Po novem zakonu bodo kmetje morali izročiti državi za 5 odst. več žita kakor prejšnje leto. Zakon vsebuje poleg tega tudi druge podrobnosti. Kmet mora pri mletvi vsakrat odstopiti državi en določeno višino žitarice, dokler končno ne doseže višine odkupa, ki mu je bila odmerjena.

Valute na prostih trgih

		18. VII.	25. VII.	Raz. v %
Franki:	Curih Bruselj	1,075 13,70	1,0975 13,625	— 0,54
Dolar:	Pariz Curih Bruselj	393,00 4,3012 53,60	393,00 4,2975 53,475	— —0,08 —0,23
Funt:	Pariz Curih Bruselj	1000,00 11,08 138,75	1005,00 11,10 137,25	+0,05 —0,36 —0,30
Frank švic.:	Pariz Bruselj	91,50 12,35	92,00 12,45	+0,54 —0,79
Frank holg.:	Pariz Curih	715,00 8,07	715,00 8,05	— —0,24
Marka:	Curih	97,75	96,25	—1,53

Tečaji za 100 enot, razen tečajev dolarja n funta šterlinga, ki ustrezajo enoti.

AVTORIZIRANI GRADBENIK
MARTELLANI (Martelanc) MAKŠ

Izvršuje vsa gradbena in obnovitvena dela, načrte in proračune

Trst, Salita Contovello 20
Telefon: 31-025

AVTOPODJETJE S.T.A.R d. d. TRST

ULICA MORERI 7 - TEL. 56-08
Avtobusna proga: Trst - Koper
Vozni red veljaven od 15. maja 1952

ODHOD IZ TRSTA (Avtobusna postaja)	ob delavnikih ob 13.—	in ob 20.—
	ob nedeljah in praznikih ob 7.30 in ob 12.30	
Prihod v Koper (hotel Triglav)	ob delavnikih ob 14.15 in ob 21.15	
	ob nedeljah in praznikih ob 8.45 in ob 13.45	
ODHOD IZ KOPRA (hotel Triglav)	ob delavnikih ob 7.30 in ob 16.30	
	ob nedeljah in praznikih ob 10.—	in ob 20.—
Prihod v Trst (avtobusna postaja)	ob delavnikih ob 8.45 in ob 17.45	
	ob nedeljah in praznikih ob 11.15 in ob 21.15	

Prepoved vršenja avtobusne prevozne službe med Trstom in Škofijami ter obratno

GOSPODARSKA ABECEDA XIV

gospodarska bilanca — prikazuje uspeh, ki je lanko pozitiven ali negativen, t. j. povečanje ali zmanjšanje ljudskega premoženja v neki poslovni dobi.

gospodarska geografija — je veda, ki proučuje geografske odnose v zvezi s trgovino, prometom in gospodarstvom sploh.

gospodarska politika — je zbirka-celokupnost določb v glavnem državnih oblasti, ki urejujejo in usmerjajo gospodarstvo države.

gospodarski revizor — se imenuje strokovnjak, ki se uradno ukvarja s pregledom poslovnih knjig in zaključnih računov-bilance in gospodarskih podjetij.

gospodarska statistika — proučuje na temelju številčnih podatkov vprašanja iz gospodarskega življenja. Obsega v glavnem: statistiko proizvodnje, prometa, zunanjo trgovino, gibanje cen in plač, brezposelnost, konjunkturo.

gospodarska zgodovina — proučuje razvoj gospodarstva in gospodarskih znanstvenih struj: merkantilizem, fiziokratizem, klasične gospodarske šole, socializem itd.

gospodarske vede — proučujejo gospodarsko življenje po raznih panogah: narodno ekonomijo, gospodarsko zgodovino, politiko, finance, gospodarski promet i. sl.

gospodarska vojna — je boj med dvema državama z gospodarsko političnimi ukrepi: bojkot, prepoved uvoza, izvoza, carine itd.

gospodarstvo (ekonomija) - je delovna ljudje v cilju pridobivanja in ohranjanja dobrin v svrhu kritja telesnih in kulturnih potreb. Snoter gospodarstva mora biti uravnotežen dohodek in izdatkov, ustvarjanje rezerv in dvig gospodarske enote. Gospodarstvo je javno (država, pokrajina, občina), če ena izmed omenjenih javnih ustanov upravlja dohodek in izdatke, premoženje in dolgove svoje ustanove. Načrt dohodek in izdatkov za določeno dobo (1 leto) se imenuje proračun ali budžet.

grain — kralica žit, je angl. teža enaka 0,64 g; v rabi tudi v lekarstvu. 1 le. karniški funt je 12 unc je 373,2 g; 1 unca je 8 drahem je 31,1 g, 1 drahma je 3 skupule je 3,89 g, 1 skupula je 20 granov je 1,3 g.

gratifikacija — pomeni darilo, posebno nagrado, prioblišek navadno, v denarju, ki se izplača ob posebnih prilikah: 13 plač, bilancačevina i. sl.

Gresham Thomas Sir — angleški trgovec, ustanovitelj londonske borze leta 1566; leta 1571 so jo preimenovali v Royal Exchange. Bil je organizator angl. denarstva, v ekonomiji je znan njegov zakon, da slab denar izpodrine dobrega, a dober ne more izpodriniti slabega. Stvarno: če sta v prometu zlat in srebrni denar,

vestnik

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ST. 10/I. - TELEFON ST. 78-08

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Znižanje pridobninskega davka

Uradni list ZVU št. 19 (11. 7. 1952) objavlja ukaz št. 131, s katerim se zniža izmera pridobninskega davka pri dohodkih kategorije B in C/L (R.M. cat. B, C/1). Ta novi ukrep v davčni zakonodaji predstavlja nadaljni razvoj za, kona o davčnem izenačenju (zakon Va. noni), s katerim je bila uvedena obvezna vsakoletna prijava dohodkov, in stremi za tem, da z znižanjem davčne izmere pridobi davkoplačevalec to, da izvrši prijavo dohodkov, ki ustreza resničnemu stanju.

Ukrep se nanaša na pridobninski davek pri dohodkih kategorije B in C/L, dočim ostanejo glede dohodkov kategorije A (dohodki od kapitala) in glede dohodkov kategorije C/2 (dohodki od odvisnega dela) v veljavi že obstoječe davčne izmere. Ukaz št. 131 zadeva v državne izmere, dočim veljajo glede pokrajinskih, obinskih in zborničnih doklad še prejšnji predpisi.

Značilnost teh znižanj davčne izmere je, da veljajo le za fizične osebe in le za najnižje dohodke, ki so nujno potrebni za vzdrževanje (ekzistenčni minimum), ne pa za dohodke, ki ta znesek presegajo in tudi ne za dohodke družb. S tem se je ustvarila neka progresivnost obdavčenja in tudi neke vrste davčne izenačenosti. Predidmo sedaj na konkretne določbe ukaza št. 131.

Z učinkom od 1. julija 1952 dalje se izmera pridobninskega davka fizičnih oseb glede dohodkov kategorije C/L določi na 8 odst. ugotovljenega odnosno prijavljenega čistega dohodka. Poleg oporositve do Lir 240.000 v snislu člena XII. Ukaza št. 169 z dne 26. 10. 1951. (Vanoničev zakon) se pa izmera za ti. sti del dohodkov, ki presegajo Lir 240.000 in ne presegajo 960.000 letno zniža na polovico, t. j. na 4 odst. Kot zna. no so dohodki kategorije C/L dohodki od neodvisnega dela brez investicij ka. pitala v pretežni meri, t. j. dohodki ob. ratov, kjer igra pretežno vlogo delo sa. mega lastnika podjetja. V to vrsto ob. ratov spadajo zlasti obrtniki, svobodni poklicni ter tudi manjše trgovine, kjer lastnik sam dela. S to določbo se je ta vrsta dohodkov v pogledu obdavčenja izenačila z dohodki kategorije C/2 (dohodki od odvisnega dela), kjer je že prej veljala in še velja nadalje oporisti. tev do Lir 240.000, izmera 4 odst. za do. hodka od Lir 240.000 do Lir 960.000, in izmera 8 odst. za dohodke nad Lir 960.000.

Z učinkom od 1. julija 1952 dalje se imera pridobninskega davka fizičnih oseb glede dohodkov kategorije B zniža na polovico za del dohodkov, ki presegajo Lir 240.000 in ne presegajo Lir 960.000. Nove davčne izmere za dohod. ke kategorije B (dohodki od dela in ka. pitala) so torej naslednje: 9 odst. za prvih Lir 720.000 letnega dohodka (po odbitku Lir 240.000) in 18 odst. za do. hodka ki presegajo to vsoto.

Ce ima davkoplačevalec dohodke ka. tegorije B in C/1 velja znižanje davčne izmere na polovico najprej za dohodke kategorije C/1 in šele nato za dohodke kategorije B, v kolikor ni ta pravica že izrpana pri dohodkih kategorije C/1. Znižanje davčne izmere na polovico je torej dovoljeno le enkrat kot to velja tudi za davčno oporositve do Lir 240.000.

Oporositve do Lir 240.000 in znižanje izmere na polovico pritiče z učinkom od 1. julija 1952 dalje tudi delovnim zadrugam ter družbam, ki niso bile u. stanovljene v obliki delniških družb, družb z omejeno zavezo in komandit. nih družb, če tvorijo njihov predmet pro. izvajanja blaga in izvrševanje uslug in te njihovo delovanje vrši pretežno z de. lom članov.

Obdavčljivi dohodek za dopolnilni davek

Ukaz ZVU št. 131 (3. 7. 1952) prinaša tudi nove določbe v pogledu najmanjšega obdavčljivega dohodka pri dopol. nilnem davku.

Od 1. julija 1952 dalje niso podvrže. ni dopolnilnemu davku od skupnih do. hodkov davkoplačevalci, katerih skupni dohodek, vstevši davka prosti znesek, Lir 240.000 in odbitka za vzdrževane družinske člane, ne presega Lir 480.000

letno. Če pa skupni znesek presega Lir 480.000, se davek računa na ves čisti dohodek seveda po odbitku Lir 240.000. Znesek dopolnilnega davka ne sme v nobenem primeru presegati razlike med skupnim dohodkom in stalnim zneskom Lir 480.000.

Z veljavnostjo od 1. 7. 1952 odtegne. jo delodajalci svojim uslužbencem do. polnilni davek v izmeri 1,50 odst le na del dohodkov, ki presegajo Lir 480.000 letno (Lir 10.000 tedensko, Lir 40.000 mesečno). V kolikor skupni letni doho. dek uslužbenca presega Lir 600.000 let. no, bo uslužbenec moral izvršiti prija. vo svojih dohodkov. K prijavi bo mo. ral priložiti potrdilo delodajalca, iz ka. terega je razviden dohodek prejšnjega leta in znesek pridobninskega in dopol. nilnega davka, ki je bil pridržan od teh dohodkov.

Davčni spiski za leto 1952

Do 30. julija 1952 so bili na občin. skem davčnem uradu na vpogled glavni in dodatni davčni sezname II. serije za leto 1952, za pridobninske davke, do. polnilne davke, izredne davke na dobi. ček in hišne davke. Po tem datumu so bili davčni sezname izročeni občinskim davčnim izterjevalcem v izterjanje. Davčni izterjevalci bodo poskrbeli za vročitve davčnih plačilnih listov davč. nim obvezancem.

Protj vpisu v davčni seznam dohod. kov, ki ne obstojajo, proti materialnim napakam v seznamu kakor tudi proti vpisu v seznam dohodkov, za katere davkoplačevalec ni prejel od davčne uprave ugotovitve, se davkoplačevalci lahko pritožijo v roku 6 mesecev, t. j. do 30. januarja 1953.

Četrti obrok davkov za 1952

Dne 18. avgusta t. l. zapade rok za plačanje četrtega obroka davkov gla. som davčnih plačilnih listov I. serije za leto 1952. Za plačila po tem roku do 21. avgusta si izterjevalec pridrži 2 odst. zamudne obresti, za plačilo po 21. av. gustu pa 6 odst. zamudne obresti.

Sodne izpraznitve stanovanj ukinjene do 31. decembra 1952

Zavezanika vojaška uprava je podpi. sala Ukaz št. 145, s katerim se izvršitve sodnih odlokov, ki odrejaio izpraznitve

stanovanjskih prostorov v tržaški občini,časno ukinuje in odloži do 31. decembra 1952.

Minimalne mezde gostinskih uslužbencev

Razsodišče za minimalne mezde je iz. dalo glede uslužbencev v gostilnah in restavracijah, ki niso včlanjeni v stro. kovni organizaciji te stroke ali ki za. nje ne veljajo kolektivne pogodbe, raz. sod, s katerim se so te uslužbenice do. ločijo nove minimalne mezde.

Od 1. maja 1952 dalje velja za usluž. benice v gostilnah in restavracijah na. slednja lestvica mezd in plač.

Uradniško osebje:

	Obrat	
I., II.	III., IV.	
kat.	kat.	
mesečno	mesečno	
1. kategorija	22.500	17.850
2. kategorija	15.950	13.200
3. kategorija		

ekonom kontroler 13.450 10.600

marker in blagajnik 9.900 8.500

Neuradniško osebje:

1. kategorija 25.900 21.300

2. kategorija

nam. I. kuharja 19.800 19.800

kuhar_vodja oddelka 18.700 18.700

kuhar in kuharica odgo. 17.050 14.750

vorna za kuhinjo

prvi skladiščnik, prvi 14.850 12.800

kletar, prodajalec v bi. 14.850 12.800

feju

3. kategorija

kuhar 14.850 13.450

kuharica 12.100

pom. kuhar, drugi skla. 10.450 9.050

dišnik, drugi kletar, 8.950 8.650

poso. prodajalec

moški za notranje delo,

drugi kuhinjski sluga

ženska za notranje delo,

snažilica 6.950 6.950

sluge in vrtnarji do 18 l. 2.200 2.200

Glede ostalih prejemkov pa veljajo

še določila prejšnjih razsodov in sicer:

izredna doklada je kot izhaja za te vr. ste podjetji z zadnjimi poviški; usluž.

benci imajo pravico na dva topla obro. ka hrane; če ne dobivajo hrane, se jim

pa izredna doklada zviša za 23 odst.

Denarna pomoč Jugoslavije conj B

Koper, 28. julija

Jugoslavija krije primanjkljaj

Istrskega okrožja

Med družbeno proizvodnjo in predvi. denimi izdatki se je pokazal v obeh okra. jih Istrskega okrožja znaten primanjkljaj. Osrednja vlada Jugoslavije je dodelila kopskemu okraju v kritje primanjkljaj za le. o 1952 znesek 441.948.000 dinarjev in vlada republike Slovenije 50 milijo. nov din.

Bujskemu okraju je vlada FLRJ dode. lila v kritje primanjkljaja 233.134.000 din in vlada republike Hrvatske 10 milijonov din. Skupno so dodelile vlada FLRJ in vladi republik Slovenije in Hrvatske vse. mu Istrskemu okrožju za dvig njegovega gospodarstva 735.082.000 din.

Financiranje opekarne »Ruda« (Nardone) Največja opekarna v jugoslovanski coni STO bo velikopotezno modernizirana. Za nabavo strojev, ki so že v opekarni, je bil podeljen kredit 20 milijonov din. Stroški za elektrifikacijo podjetja so pre. računani na 13 milijonov din.

Več vode in boljše prometne zveze

Poleg velikih investicij za melioracijo v dolini Mirne, ki je kažejo prve uspe. he, in se neazdržno nadaljujejo, so dolo. čeni v letošnjem proračunu znatni zne. ski za melioracije v kopskem okraju, v Ankaranu in Smedeli. Potrebna je obno. va in očiščenje starih kanalov, da se melioracije pospešijo. Za te melioracije je določen znesek 34 milijonov din.

Zelo nujna potreba Istrskega okrožja je redna preskrba z vodo, in sicer vsega prebivalstva, ne samo obalnih mest, ka. kor je bila prvenstvena skrb inženirjev prejšnjih oblasti. Vojna doba je povzro. čila veliko škodo na vodovodnih napra. vav. V obeh okrajih se je dragocena vo. da izgubljala iz poškodovanih vodovod. nih cevi. V kopskem okraju je do leta 1948 uhajalo iz pokvarjenih cevi 75%

Velika škoda po toči

Toča je konec junija prizadela zlasti bujski okraj. Potolika je pšenico in olj. ke, zlasti pa vinograde. Hudo je priza. delo področje občine Grozljan. V Lozar. jih je toča ponekod uničila 95% grozja. v Sv. Ivanu 88%, v Gardinah in Loren. cih 40%, v Perouju in Radanilih 25%. V Kršinu, v Novigradski občini, je uničila tudi do 80% grozja.

Na trgovinsko mrežo se postavljajo

čedajše večje zahteve

Zboljšanje trgovinske potrebe, ki je zelo dvignilo življenjsko raven okrožja, je povod za zahtevno obnovo po spo. polnjenjavnju. V bujskem okraju zahte. vajo ljudje v časopisju in pri organih oblasti boljše preskrbo s sadjem in zele. njavo. V Koprju pa so želje občinstva do. vedile do reorganizacije trgovinske mre. že. Podjetje »Egida«, ki je imalo do se.

Suša je opravila svoje delo

Dež je te dni ohlail vročo zemljo in osvežil naše rastline, toda ogromne sko. če, ki jo je povzročila suša, ni mogel več popraviti. Koristil bo samo jesenskim rastlinam, predvsem trti. Zaradi hude suše je začela rumeneti celo trta, po. sebno na Krasu. Vsekakor bo grozjla kljub dežju mnogo manj kakor lansko leto. Zarod ni bil tako obilen kakor la. ni, poleg tega je suša ovirala razvo. grozja. To velja v glavnem za Kras ka. kor tudi za vinograde na Bregu, t. j. na norski strani.

Smokve kažejo razmeroma dobro; tudi breskve bo verjetno več kakor lansko leto. Slive so bogato obrodile, toda sad je ostal droben zaradi suše. Hruške so se razvile normalno. Mandeljne sta po. kvarila mraz in burja že spomladi. Ore. hov bo precej. Sadje je na splošno drob. no, Poleg suše je veliko škode napravila turja, ki že doigo let ni v poletnem ča. su tako pihala kakor letos.

Krompirja je bilo zelo malo. Bil je sil. no droben. To velja tudi glede fižola in koruze. Kmetje so koruzo kar poželi in jo uporabili za krmo. Detelje ni bilo skoro nič. Sena zelo malo, pridelek je bil tako piteč, kakor ga zlepa ne pomni. jo. Lansko leto je stot sena stal na tr. žaskem Krasu 1000-1200 lir, danes stane že nad 2000 lir.

Pšenice in ječmena je bilo na Krasu (v vaseh Zgonik, Salež, Kotodrovnica, Mahvinje in Cerovlje) precej. Vse te va. si, seveda pridelajo prav skromne koli. čine žita.

Dež, ki se je končno vtil, utegne kori. stiti otavi, detelji, ajdi, pitniku in repi. V veliki nevarnosti je posebno živinore. ja, ker morajo živinorejci kupovati seno po tako visokih cenah.

Glasi iz občinstva

UPRAVI DRUŽBE MALIH ŽELEZNIC (OPENSKE VZPENJACE)

Glede na to, da se Opčine čedalje bolj širijo v smeri proti avtomobilski cesti, je uprava vzpenjače že davno uvedla tram. vajsko postajo na križišču Narodne ulice in avtomobilske ceste. Stevilo potnikov, ki vsoplojo oziroma izstopajo na tej po. staji, iz dneva v dan narašča. V primeru slabega vremena potniki občutijo na last. ni koži pomanjkanje čakalnice na tem mestu. Glede same čakalnice nimajo po. sebnih zahtev. Zadovoljili bi se s poštno streho in steno, ki bi jih zavarovala pro. tju burji. Prostora za postavitev takšne čakalnice je na tem mestu dovolj. Upa. mo, da bo uprava uvidela opravičenost naše prošnje in nam čimprej ustreiga.

Več potnikov

Višji svet za kamnolome

Višji svet za rudnike in kamnoime. Za. vezniška vojaška uprava je imela za u. mestno, da ustanovi višji svet za rud. nike kot posvetovalni organ oddelka za proizvodnjo glede vprašanj, ki zadevajo rudnike in kamnolome. Nedavno podpi. sani ukaz 144 vsebuje zadevna določila.

Upravni ukaz št. 38 vsebuje imenovanje posameznih članov višjega sveta za rud. nike in izpopolnjevanje zgoraj omenjenega ukaza 144. Oba ukaza sta stopila v ve. ljavo z dnem podpisa in bosta objavljena v Uradnem listu ZVU dne 1. avgusta.

Radovedni smo, ali je ZVU imela za umestno, da pokliče v Svet za kamno. lome in rudnike tudi Slovence; saj so Slovenci lastniki raznih kamnolomov.

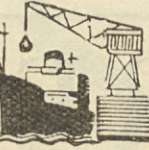
Inspekcijski obisk ameriškega generala.

Generalmajor Franklin Shaw, pomočnik glavnega vojaškega sodnika vojske Zdu. ženih držav, je dokončal dvodnevni pre. gled vojaškega sodnega poslovanja pri poveljstvu TRUST-a Spremljal ga je pol. kovnik Roginald Miller, častnik v glav. nem vojaškem sodnem uradu v Washing. tonu. Med njunim pregledom naprav TRUST-a sta obiskala tudi urad za prav. ne zadeve polkovnika Voorchisa pri ZVU. Generalj Shaw in njegovo spre. mstvo so odgovorili včeraj v Benetke. Na svojem potovanju bo general pregledal vse urade vojaških sodišč ameriške voj. ske v Evropi.

Francosko državno posojilo na zlati podlagi je vrglo 428 milijard. To je bila največja kreditna operacija francoske vlade po vojni.

daj monopol vse trgovine v mestu, je razdeljena na tri posebna podjetja. »Egida« sama bo vodila samo 11 različnih trgovin. Drugo podjetje NAMA bo vo. dilo štiri trgovine in tretje podjetje bo imelo na skrbi mestno klavnico in mes. nice. Trgovine »Egide« in »NAME« bodo lahko med seboj vršile zdravo konkuren. co.

V. R.

PROMET v pristanišču

Med 8. in 18.VII. se je promet v tr. žaskem pristanišču gibal takole:

TRZASKE IN ITALIJSKE LADJE

»Esperia« je priplula iz Bejruta s 49 t blaga in se vrnila s 1.820 t. »Resia« je priplajala iz Rio Marine 681 t že. lezne rude in odpulpa v Benetke praz. na zaskode se je vrnila z 298 t in od. plula v Carigrad s 350 t. »Leme« je prispela iz Buenos Airesa z 27 t in se vrnila prazna. »Indiana« je iz Sidona priplajala 8.252 t mineralnega olja in priplula iz Carigrada s 79 t in se vrni. je priplula iz Kalkute z 880 t in od. plula v Neapelj prazna. »Vomero« je pri. peljala iz Iskenderuma 1.828 t kromo. ve rude in odpulpa v Split prazna. »Al. gae« je prispela iz Chitagoga s 4.180 t blaga in odpulpa na Reko prazna. »Monrosa« je iz New Orleansa pripe. ljala 4.755 t žita in odpulpa v Benetke prazna. »Campidoglio« je priplula iz Bejruta s 141 t blaga in odpulpa v Larnaco natovorjena. »Baretta« je priplula iz Carigrada z 79 t in se vrni. la natovorjena. Priplule so: »Triton Maris« iz Porto Breira z 2.000 t že. lezne rude, »Città di Lecce« iz Adra. mita z 2.500 t mineralnega olja, »Sal. vorex« iz Port Salda prazna, »Assiria« iz Orana s 395 t blaga, »Pelorum« iz Norfolka s 6.992 t črnega premoga, »Majaa« iz Orana s 6.204 t ječmena, »Stadium« iz Rio Marine s 1.257 t že. lezne rude, »Maria Cosulich« iz Jagun. ta s 2.500 t železne rude, »Imax« iz Iskenderuma s 1.106 t blaga in »Maria Carla« iz Genove s 150 t blaga. Odpule so: »Portorose« iz Matadi s 500 t, »Au. rora« v Sidon prazna, »Chiosgia« v Smirno s 485 t in »Domenico Jevoli« v Split prazna.

GRSKE LADJE

»Plotarkis Blessase« je priplula iz Benetk prazna in odpulpa v Port Su.

dan s 350 t lesa. Priplule so: »Tinos« iz Strattona z 2.100 t železne rude, »Andromagkia« iz Pireja s 350 t že. lezne rude, »Andriana« iz Benetk pra. zna in »Aristodemos« iz Benetk s 3 t osoljenih kož. Odpule so: »Tranchis« v Carlovacci (Grčija) s 420 kub. m le. sa, »Rallis P.« na Krf z 240 kub. m le. sa in »Eugenia« v Carlovacci s 468 t blaga.

AMERISKE LADJE

»Frank Flewers« je priplula iz Fi. ladelfije s 47 t blaga in vdplula v Ca. rigrad s preostalim tovorom. »Cristos M.« je priplajala iz New Orleansa 9 tisoč 900 t žita in odpulpa v Združene države prazna. »Exilona« je prispela iz New Yorka s 6.000 blaga in od. plula v Hajfo natovorjena. Pripluli sta: »Exermount« iz New Yorka z 857 t in »Tuskegee Victory« iz Mobila prazna. Odpulpa je »Esermon« v Hajfo s 68 t blaga.

ANGLEŠKE LADJE

»Himalaya« je priplula iz Rodia in odpulpa v Benetke. »British Fortune« je priplula iz Bejruta prazna.

PANAMSKA ladja »Marina« je pri. plula iz Bombaja prazna, »Lumina« je odpulpa v Benetke prazna, in »Demo. stenes« je priplajala 4.942 t mineralne. ga olja. **TURSKA** »Hopa« je priplula iz Carigrada z 18 t blaga in se vrnila natovorjena. **HOLANDSKA** »Nero« je prispela iz Amsterdama s 133 t blaga in se vrnila natovorjena. **IZRAELSKA** »Komeniute« je odpulpa v Hajfo nato. vorjena. **NORVESKA** »Bragac« je pri. peljala iz Bergena 200 t litega železa in odpulpa prazna.

JUGOSLOVANSKE LADJE

Poročilo o gibanju jugoslovanskih ladij je izostalo zaradi tehničnih ovir.

KRONIKA

Vse ostane pri starem ?

Glede na to, da se je pričel izvajati londonski sporazum, sklenjen 3. maja 1952 med predstavnikj ZDA, Anglije in Italije, sta predstavnika tržaskih Sloven. cev dr. Josip Dekleva in dr. J. Agnelto obiskala poveljnika anglo-ameriškega področja STO, Izrazil sta zaskrbljenost tržaskih Slovencev sprito prihoda Ital. janskih uračnikov, ki bodo v smislu londonskega sporazuma zamenjali ang. ške in ameriške funkcije. General Winterton je ob tej priložnosti izjavil, da se politika nasproti tržaskim Sloven. cem ne bo menjala.

To izjavo si razlagamo tako, da se po. ložaj tržaskih Slovencev ne bo poslab. šal. Upamo, da se bo obljuba generala Wintertona uresničila, čeprav moramo hkrati pripomniti, da se s to izjavo ne moremo zadovoljiti. Če n. pr. ostane vse pri starem, pomeni, da ne bo moglo obnoviti slovenskega gospodarstva, ki ga je uničil fašizem. Kako naj s sloven. sko gospodarstvo obnovi, če Slovenci ne smejo obnoviti starih gospodarskih za. vodev, niti ne ustanoviti novih?

ZA POSPEŠITEV PROMETA CEZ TRŽIB

V Pragi je bila te dni železniška kon. ferenca, ki je imela namen pospešiti pro. met iz zaledja če Trbiž v Trst. Konfe. rence so se udeležili predstavniki Avstri. je, Italije, CRS in Madžarske. Dokler ša dokončno ne uredi vprašanje tarif za češkoslovski in madžarski tranzit, je bil med predstavniki italijanskih in avstri. skih železnic sklenjen sporazum, po ka. terem boša Avstrija in Italija dovolili češkoslovskemu in madžarskemu tranzit. u posebne ugodnosti za blago na poti skozi Trbiž v Trst. Tako poroča agencija »Astra«. Poročilo ne govori o tem, kak. šno stališče so na konferenci zavzeli glede češkoslovškega in madžarskega tranzita skozi Jugoslavijo v Trst.

REKLAMNA PUBLIKACIJA

V času tržaskega velesesja je izšla re. klamna publikacija pod naslovom »Publi. fterax«, ki je priobčila več oglasov raz. nih tržaskih podjetij; pri nekaterih je reklama tiskana tudi v slovenščini in an. gleščini.

TOVARNA »FLENT« V KRIZI

Tržaska tovarna zarnic je začla v fi. nančno krizo v trenutku, ko bi se mo. rata preseliti v nov obrat v industrijski lukj. Pasiva znaša menda okoli 60 mili.

jonov lir. Ker je podjetje prejelo kredit od Zaveznische vojaške uprave, se je zadevo vmesaj odposlanec ZVU. Name. ščenje so odsvolili, ker ni bilo mogoče nadaljevati dela.

NOVI TELEFONI

Urad za obveščanje javnosti (PIO) spo. roča, da je nova telefonska številka TRUST-a (poveljništvu ameriških čet) 31691. Stara številka 04 je bila ukinjena.

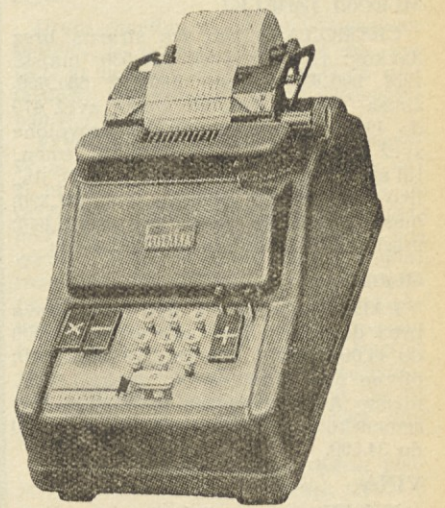
Uprava tržaskega sejma sporoča, da sta za razgovore z upravo odprti še samo dve telefonski številki, in sicer 96986 in 96987.

ITALIJSKA KEMICNA TOVARNA V ZAVLJAH

Ustanova za industrijsko pristanišče v Zavljah je prodala italijanski družbi »Montecatini« zemljišče 135.000 kvadrat. nih metrov. Na tem mestu bo italijan. ska družba zgradila kemično tovarno.

E. LAGOMARSINO

MACHINE PER UFFICI - OFFICINA RIPARAZIONI
PISALNI IN RAČUNSKI STROJI - DELAVNJA ZA POPRAVILA

AGENTE PER TRIESTE E PROVINCIA
PRESTAVNIK ZA TRST IN PODEŽELJE
LODOVICO SAKSIDA
Ulica Canal Piccolo 2 - Tel. 83-24

V zadnji štev. (julij-avgust) tržaske revije »Tecnica Italiana« je priobčil besni predsednik »Tržaskega Lloydja odv. Bruno Forti kratko študijo pod naslovom Tržaski Lloyd, zgodovinske črtice, razvoj, težave in prepore. Bo. lje bi bil g. Forti pogodil, ko bi bil namesto sin preporeda zapisal sin u. snovitve. Vsa Tržacna, ki vaju po. ršno sledi gospodarskemu propadanju našega mesta, ve, da nekaj slavnega najprej avstroosrškega, potem avstri. skega in slednjič Tržaskega Lloydja že davno ni več na svetu. Le njegovo ime se je še ohranilo. Toda zakaj? Odgovor na to vprašanje nam je dal g. Forti prav na koncu svojega članka, ki ga je zaključil s stavkom: »Danes se Lloyd postopno, ampak vedno živahneje pri. lagojuje odgovornostim, ki so mu izro. čene od njegovega imena in njegove preteklosti, t. j. od velikega pomorske. ga podjetja, ki naj že na 100 let širi sloves velike jadranske luke, ki mu je dala ponosno ime, po obrežjih Blaznje. ga vzhoda, Afrike, Azije in Daljnega vzhoda.«

S

TRŽNI PREGLED

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki so se pričele čutiti posledice suše. Suša je občno zadela vrsto pridelkov. Naravno, da je povpraševanje prav po teh naraslo. Tako n. pr. se omenja kot nenavaden pojav v tem času, da trgovci povprašujejo po koruzi. Letošnji pridelke koruze ne bo poseben. Prav tak skacejo cene krmi. Red, ko kdaj je cena sena v tem času dosegla sedanje višine. Kmetje razprodajajo živino, ker je ne morejo hraniti. Po nudi klavne živine je torej večja. To ima zopet za posledico zmanjšanje proizvodnje mleka.

V zvezi s tem napovedujejo, da se bodo cene kmetijskih proizvodov ravna, le še nekaj tednov po vremenskih razmerah. Dež bi še vedno utegnil ugodno vplivati na nekatere vrste kmetijskih pridelkov.

Ker je v teku obvezna oddaja žita so kupčije na svobodnem trgu v tem trenutku bolj omejene. Cene pšenice na svobodnem trgu kažejo težnjo navzdol. Kakor rečeno, je povpraševanje po koruzi veliko. Blaga je malo na razpolago. Cene stremijo po vsem tem navzgor. Cene boljše vrste riža so sibiške, medtem ko so cene srednjih vrst črste. Je, ječmen in oves gresta od rok.

Ponudba sena in krme sploh je silno šibka. Povečano povpraševanje je poglavo cene navzgor.

Ponudba klavne živine narašča. Prav v tem trenutku pada potrošnja mesa v velikih mestih, pač zaradi izredne vročine in odhajanja na dopuste. Zivahnejše je povpraševanje po prašičih, zlasti po prašičih za rejo. Cene kažejo težnjo navzgor.

Cene sira so ostale v bistvu neizpremenjene. Svičarske vrste grede od rok, medtem ko je povpraševanje po melkih vrstah zelo šibko.

Cene olivnega olja so še vedno čvrste, čeprav je bilo sklenjenih razmeroma malo kupčij; edino v Ljubljani po puščajo, medtem ko se na jugu držijo. Na vinskem trgu ni več dosedanjih živahnosti. Vsekakor je iz zaloga odšlo mnogo vina. Cene povrtnin so precej narasle, medtem ko je povpraševanje po suhem sadju pičilo.

ZITARICE

PIACENZA: pšenica mehka proizv. 1952 6.950.7050 lir, dobra 6.850.6500; navadna 6.750.6850; koruza proizv. 51 fina 5.550.5650; dobra 5.450.5550; oves proizv. 1952 5.000.5500, proizv. 1951 3.900.4200; pšenična moka tipa 1 8.050 do 8.150, tipa 0 8.350.8450, tipa 00 9.300 do 9.500; koruzna moka 6.950.7.050; otro, bi 4.250.4.350; riž Vialone 15.100.15.300; Arborio 16.600.16.800; Maratelli P. 6 13.800.13.900; R. B. 14.500.14.700.

ZIVINA

CREMONA: klavna živina: voli I 300 do 310, II 190.200, III 150.160; bik I 290.300, II 230.240; krave I 240.250, II 180.190, III 140.150; junci 290.300, II 210.220; teleta I 490.500, II 370.380, III 310.320; prašički 18.20 kg 340.360, 20 do 50 kg 300.350, 50.100 kg 290.300, 100 do 120 kg 280 lir. Debele svinje 120.150 kg 295, 150.180 kg 295, nad 180 kg 290. Piščanci I 850.880, II 680.710.

MLECNI IZDELKI

CREMONA: blago feo sirarna brez davkov: trdi sir svež 520.530; majski 1951 600.630, zimski 1951.52 580.600, zimski 1950.51 720.740; zbrinz svež 470 do 490, star 3 mes. 520.530; provolone svež 440.460, star 3 mes. 520.530; emental svež 480.520, star 3 mes. 520.530; italico svež 330.360; taleggio svež 300.320; maslo I 750.760, čajno maslo 830.840; maslo II 740.750; maslo III 720.730.

OLJA

PADOVA: cene za sto feo Padova brez davkov: oljivo olje fino 42.500.43.000; oljivo olje 41.500.42.000; dvakrat rafinirano A 43.500.44.000; B 39.500.41.000; semensko olje I 35.000.35.500, II 34.000 do 34.500.

VINA

MILAN: cene za sto stop feo milan. ska postaja: črno Piemonte 10.10,5 stop. 400.420, 11.12 stop. 500.530; Barbera 550.580; Oltrepo Pavese 10.10,5 stop. 400 do 410, 11.12 stop. 480.520; črno Manto. vano 380.390; Valpolicella in Bardolino 530.560; Reggiano 9.10 stop. 380.420, 11 do 12 stop. 450.470; Toscano navadno 380.400; črno Marche 380.400; Banletta extra 13.14 stop. 460.490; navadno 430 do 450; belo Sansevero 410.430; Squinzano 470.500; Leccese 460.480; piemont. ski moškat 7.100.7.300 lir stop.

SLADKOR IN KAKAO

TRST: češkoslovaški sladkor proti izročitvi v avgustu stane 48/10 funta šter. linga za metrično tonno fob Trst. Madžarski sladkor je ostal na prejšnjih kvotah, in sicer 148 dolarjev za tono feo prevoz Trst, v kliringu in 45 funtov šterlingov za kupčije v tranzitu. Angleški sladkor ponujajo po 51 7/8 funta šterlinga cif. Trst.

Blago pripravljeno v prosti luki stane 144 dolarjev za tono netto feo vagon. Kakao. Accra, lanksi pridelke good fermented proti izročitvi junij-avgust ali julij-september kvotira 302/6 za 50

kg cif severna evropska pristanišča. Cena kakava novega pridelka je padla na 277/6 proti izročitvi v oktobru. decembru, in 267/6 proti izročitvi v novembru-januariju in 265 proti izročitvi v decembru-februarju. Accra good fermented, old crop stane 317 fob Amsterdam.

KAVA

MILAN: feo grost: Santos soft 1.295 do 1.325 lir kg; Brasile Superior 1.350 do 1.370; Bahia Superior 1.340.1.365; Rio N.Y. 5 1.230.1.250; Colombia Medellin 1.555.1.560; Kostarika prana 1.555.1.585; Ecuador superior 1.365.1.375; Guatemala prana 1.540.1.565; Haiti 1.440.1.460; Salvador extra 1.470.1.495; San Domingo prana extra 1.510.1.540; Venezuela Caracas 1.535.1.555; Harar 1.405.1.420; Gimma-Sidano 1.390.1.395; Uganda prana 1.245.1.265; Kongo 1.275.1.300; Moka Hodeidah 1.420.1.440; Moka Sanani 1.455 do 1.475.

KOZE

REGGIO EMILIA: za kg osoljenih koz z repom feo skladišče grost: voli do 40 kg 310.320, čez 40 kg 300.310; bik ki do 40 kg 275.285, nad 40 kg 240.250; teleta 3.6 kg 710.720, 6.8 kg 670.680, 8.12 kg 570.580; 12.20 kg 470.480, 20.26 kg 400.410; teleta fina z glavno in parklji do 30 kg 340.350; konji 190.200; meš. si 150.160; osli 120.130; ovni suhe kože 640.660; zajci suhe kože 170.180; jag. njeta 400 lir za kožo.

ZELENJAVA IN SADJE

FERRARA: česen 150-200 lir kg; čebula 40-60; korenje 20-50; paprika 40-60; paradizniki 15-35; peteršilj 100-180; rdeča pesa 20-25.

Limoni izbrani 180-220, navadni 130-170; marelice 30-45; banane 380; jabolka 20-40; breskve 30-90.

PAPIR

MILAN: časopisni papir v valjih 12 tisoč 300, v polah 14.500-15.500; tiskovni papir satiniran nekletjen 15-17.000, polkletjen 21-24.000; pisarski papir navaden 16-17.000, srednje vrste 22-24 tisoč, fin 28-32.000, trikrat kletjen za obrabe 28-32.000; registrski navaden 20-24.000, srednje vrste 25-29.000, lit 32-37.000; pisemski srednji 24-27.000, fin 30-35.000, extra 35-38.000; prepisni papir za kopije 44-49.000; risarski papir 44-49.000; pološčeni srednje vrste 30-33.000, fin 37-41.000 beli in barvani »pellure« 29-34.000; ovojni papir navaden 8-9.000, srednje vrste 15-17.000; beli kalandrirani za kavo 10-11.000; pergamin navaden 40.60,80 g 22-24 tisoč; extra 30.40,60 g 29-32.000; prosojni pergamin 30 g 35-40.000, 40.50,60 g 32-35 tisoč; klobučni papir navaden 23-25 tisoč, srednje vrste 28-31.000, beli fin 32-35.000; ovojni sivi 6-7.000; slamnati za mesarje 5.500-6.500 lir za sto. Karton patent 9.500-10.500; karton siv navaden 5.500-7.000, fin 8-9.000; dvobarvni duplex navaden in srednje fin 13-18.000; beli duplex ali triplex 19-26 tisoč; kartončini (manila) beli in barvani navadni 23-27.000, fini 33-38.000, tipa Bristol 42-47.000; kartončini pološčeni fini 42-46.000, srednji 35.38.000; kartončini (lepenke) 37-42.000 lir za sto.

MED
Cosenza: Cena medu domače proizvodnje 250—260 lir za kg.
PREMOG
Po podatkih italijanskega ministrstva za industrijo in trgovino pojemaio italijanske zaloge premoga. 31. maja so znašale 1.483.000 ton, 1. julija pa 1.393.000. Zmanjšaj se je tudi dovoz, ki je v maju dosegel 687.120, v juniju pa 617.115 ton. Nazadnje uvoz ameriškega, belgijskega, poljskega in angleškega premoga. Za IV. tromesečje je vlada določila uvozni kontingent v višini 2.600.000 ton, mesečno povprečno 800.000 ton. Povečal se bo uvoz iz evropskih držav.

KRMA

Treviso. Cene se nanašajo na blago pri proizvajalcu ali grosistu. Seno 100—2300 za sto, pšenična slama 400—430, v balah 500—520 lir. Cene kažejo težnjo navzgor.

Trident (Trento): Seno pri proizvajalcu 1500—1700 lir za sto. Koruzni otrobi 4650—5100; slama v balah 700—750 lir za sto.

FIZOL

Neapelj. Domači fizioli vrste »Cannelini« 17.500—18.000; rumenkasti (gialletti campani) 10.000—10.500 lir.

IZVOZ ITALIJANSKEGA RIZA

V tem letu je Italija izvozila 3.400.000 stotov riza. Se vedno vlada konjunktura za izvoz. Primanjkljaj med svetovno potrošnjo in proizvodnjo znaša še vedno 50 milijonov stotov. Cena v juliju se je sukala okoli 6900 lir za sto, medtem ko je v juniju dosegla skoraj 7000 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	1.VII.	15.VII.	29.VII.
Koruza " " " "	227 1/2	228.—	232 1/2
	182 1/2	181 1/2	178 1/2
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	36.50	36.50	36.60
Cin " " "	121.50	121.50	121.50
Svinec " " "	16.—	16.—	16.—
Cink " " "	16.50	15.—	16.—
Aluminij " " "	19.—	19.—	19.—
Nikelj " " "	56.50	56.50	56.50
Krom (dol. za tono)	—	—	—
— srebro dol. za steklenico	195.—	193.—	190.—
LONDON			
Baker (f. šter. za d. tono)	281.—	287.—	287.—
Cink " " "	180.—	180.—	180.—
Svinec " " "	131.—	138	136.—
ALEKSANDRIJA			
Bombaž „Karnak“ I. (v. talerjev za kantar)	92.60	126.—	126.—
„Ashmouni“ I. „)	74.—	73.17	74.—
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	199.30	201.40	201.—

Med dogodki, ki so vplivali na ustvarjanje cen na svetovnih trgih, naj omeni- mo skoraj dvomesečno stavko ježarskih delavcev v Združenih državah. Prav tako so bile važne optimistične vesti o zaključku premirja na Koreji. Po prvih vestih iz Egipta ni najnovejši državni udar v Kairu vplival na ceno egiptovskega bombaža. Čikaška borza namerava uvesti letne dopuste, ki bodo trajali po teden dni. Tako bo borza zaprta za teden dni začeni od 2. avgusta.

ZITARICE

Na trgu z žitaricami ni bilo opaziti posebne izpremembe. V tednu do 26. julija je cena pšenice na čikaški borzi napredovala od 231 3/8 na 233 5/8 stotinke dolarja za bušel. Tudi cena koruze je napredovala, in sicer od 175 na 177 2/8 stotinke dolarja za bušel.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja na newyorški borzi je za malenkost nazadovala in sicer od 4,20 na 4,10 stotinke dolarja za funt. Kava se drži pri 53,80 (teden poprej 53,50) na newyorški borzi proti izročitvi v septembru in 52,33 (teden poprej 52,57) proti izročitvi v decembru. Kakao je za malenkost nazadovale in sicer od 35,35 na 34,95.

KAVCUK

Cena v New Yorku je ostala neizpremenjena, in sicer 26 1/4 proti izročitvi v avgustu in 26 1/4 proti izročitvi v septembru.

VLAKNA

V New Yorku je ostala cena volne neizpremenjena pri »suinta« 150,5 proti izročitvi v oktobru in 146,5 proti izročitvi v decembru (teden poprej 147,8). V Roubaixu (Francija) je cena nekoliko nazadovala, in sicer od 1370 na 1350 frankov za kg proti izročitvi v avgustu in od 1350 na 1320 proti izročitvi v septembru. V New Yorku so postavili novo cenitev letošnjega pridelka bombaža, ki se po mnenju kmetijskega ministrstva v Washingtonu suka med 14,7 milijona bal, kar predstavlja povprečje v zadnjih desetih letih — in 16,5 milijona bal, kar predstavlja rekord v omenjenem desetletju. V New Yorku je cena za malenkost napredovala, in sicer od 36,64 na 36,92 proti izročitvi v oktobru in od 36,42 na 36,72 proti izročitvi v decembru. V Aleksandriji je »karnak« ostal neizpremenjen pri 125 talerjev za kantar proti izročitvi v septembru, medtem ko je nazadovale proti izročitvi v novembru od 91,65 na 89,60; ashmuni je stal 73,50 (teden poprej 73,36) za avgust in 68,50 (67,65) proti izročitvi v oktobru.

KOVINE

Cena svinca, cinka in čina se je na newyorški borzi sukala v zelo omejenem obsegu. Cena niklja je skočila od 56,50 na 56,83 stotinke dolarja za funt. Po zaključku stavke ježarkarjev je bila cena ježka v ZDA znižana od 42 na 39,33 dolarja za tono. Bakru napovedujejo nov skok. Dobro poučeni trdijo, da je ameriška vlada naročila svojim predstavnikom,

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I - TELEFON ŠT. 54-58

Pripravimo se pravočasno na sušo!

Kaj bi lahko storili proti njej

Nase ozemlje je na splošno zelo podvrženo suši, ki se pojavi skoraj vsako leto prej ali slej v poletnih mesecih in povzroča našim kmetovalcem prav znatno škodo. Letos je ta prirodna nesreča za kmetovalca še posebno hudo in razmeroma zgodaj pritisnila tako na Krasu, kakor v Bregu in v Miljskih hribih.

Zivnorejci obupujejo, ker je bila letina sena vsled šibkih pomladanskih padavin pičla in, kakor kaže, druge kosnje (otave) sploh ne bo. Pridelki na njivi so tudi trpeli hudo pomanjkanje dežja in premnogi kmetje so pridelali komaj tretjino krompirja in fižola ter drugih poletnih pridelkov, kakor bi jih morali pridelati pri nas v normalnih, čeprav na splošno zelo skromnih letinah. Vinogradniki in sadjarji so tudi še silno zaskrbljeni, kaj bo z njihovimi trtami in sadnimi drevesi ter s pridelkom ako se narava ne bo kaj kmalu usmislila presušene in prepečene zemlje in nam ne bo dala izdatnega dežja. Celo naši vrtnarji, ki so po večini precej dobro opremljeni z vodnjaki in vodovodi za zalivanje svojih vrtov, se čutijo že težko prizadeti po letošnji izredno hudi in zgodnji suši. Poleg izredno hude vročine spremljajo letošnjo sušo še močni suhi vetrovi in zlasti burja, tako da celotno obilno in drago zalivanje razmeroma malo zaleže.

Ker suša v naših krajih pritiska skoraj redno vsako leto in imamo moč, goče komaj na vsakih 5 sušnih let samo eno bolj mokrotno, o čemur nam pričajo tudi vremensolovna ali meteorološka opazovanja in beležke, bi človek mislil, da je naše tukajšnje kmetijstvo dobro pripravljeno proti hudi suši. Poleg izredno hude vročine spremljajo letošnjo sušo še močni suhi vetrovi in zlasti burja, tako da celotno obilno in drago zalivanje razmeroma malo zaleže.

Ker suša v naših krajih pritiska skoraj redno vsako leto in imamo moč, goče komaj na vsakih 5 sušnih let samo eno bolj mokrotno, o čemur nam pričajo tudi vremensolovna ali meteorološka opazovanja in beležke, bi človek mislil, da je naše tukajšnje kmetijstvo dobro pripravljeno proti hudi suši. Poleg izredno hude vročine spremljajo letošnjo sušo še močni suhi vetrovi in zlasti burja, tako da celotno obilno in drago zalivanje razmeroma malo zaleže.

Na Krasu in v Bragu, oziroma v grščastem predelu našega ozemlja, se veča regulacija voda ne pride v poštev. Niso pa to preveč obsežne površine in obdajeni kraji, da bi jih ne mogli postreči z ustreznimi vodovodi, ki bi kmetovalcem lahko nudili dovolj vode tudi za zalivanje in po umerjeni ceni. Kolonije sladke vode, ki se izlivajo iz Timava pri Slivanu v morje, bi najbrže popolnoma zadostovale za zalivanje vrtov in njiv ter po potrebi tudi vinogradov po vsem našem Krasu. Seveda so potrebni za napeljavo takih vodovodov znatni kapitali in veliko delavne sile. Vendar bi se pri dobri volji dalo to vprašanje urediti, zlasti še ker obstoja pri nas velika brezposelnost in bi se omenjeno napeljavno vodo, ki je itak neobhodno potrebna za ljudi in za živino na tem ozemlju, bržkone kaj kmalu izplačala s poviškom rodovitnosti zemlje.

K uspešni borbi proti suši v splošnem in skupnem merilu sodi gotovo tudi načrtno pogozdovanje, ki ima predvsem namen zadrževati in manjšati silo škodljivih vetrov in zlasti burje v naših krajih. Sicer si pristojni organi prizadevajo za obnovitvijo že prej obstoječih gozdov na tem področju. Vendar pa ni to dovolj obsežno in učinkovito. K temu nazarirajo nas povsem opravičuje primerjava skromnih uspehov pogozdovanja v poletnem času in sploh za časa italijanskega gospodovanja v naših krajih s prav lepimi uspehi, ki jih je v tem pogledu dosegla tudi bivša avstrijska uprava. Poleg tega so se poslednje strokovne izkušnje in tehnični pripomočki silno izpopolnili.

naj kupujejo v inozemstvu, predvsem v Cileju, od koder uvažajo ZDA 80% bakra, baker po vsaki ceni; lastniki bakrovih rudnikov v Cileju so Američani. Do sedaj je veljala cena 27,5 stotinke za funt. Cena živega srebra je bila 26. julija v New Yorku 194 dolarjev za steklenico 76 funtov.

V Zahodni Nemčiji je bila 24. julija cena svinca 162,00 DM za 100 kg, za cink 152,00, za baker 348,00 in cink 1197,00 DM za 100 kg.

ZNIZANA CENA SOVJETSKEGA LESA

Sovjetska zveza je znižala ceno mehkega lesa, ki ga izvažajo v Vel. Britanijo vnovič za 4 funte pri standardu. Ze v maju je znižala ceno za 16 funtov pri standardu. Nova cena sovjetskega lesa za cif angleška pristanišča znaša za 7-člonski okrogli les) u/s 71 in za beli les 68 funtov. Tako so bile praktično dosežene cene, ki so veljale pred izbruhom korejske vojne. Zaradi najnovejšega znižanja cene sovjetskega lesa so se pretresle tudi cene skandinavskega lesa; tako računajo z znižanjem tudi teh cen.

MIZARJI ! Deske smrekove, macesne in trdih podjetniki ! lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA
Tel. 90441 T R S T
Viale Sonnino, 24

Poleg že navedenih načinov in sredstev za uspešno borbo proti suši so kmetovalcu na razpolago še drugi razni pripomočki, s katerimi se tudi lahko posamezno več ali manj uspešno bori proti tej vremenski nesreči. K tem pripomočkom štejemo v prvi vrsti umno in smotrno obdelovanje zemlje. To mora kmet obdelati ob pravem času in na tak način, da zemlja vsrka vase čim več zimske vlage in poletnega dežja ter oddaja vlago predvsem le gojenim ali kulturnim rastlinam, ne da bi izhlapevala po nepotrebnem.

Skodo suše moremo znatno zmanjšati tudi s pravilno rjetvijo in gojitvijo ustreznih vrst in sort rastlin, ki potrebujejo razmeroma manj vode in vlage za svojo rast in razvoj ter mnogo lažje prenašajo sušo. Misljeno je tukaj predvsem na vrste rastlin, ki razvijajo svojo rast v glavnem še pred poletjem.

KMEČKI KOLEDAR

VAŽNA KMEČKA DELA V AVGUSTU

NA NJIVI IN POLJU. Izkopati moramo ves krompir, tudi srednje zgodnje sorte, kakor sta rani raznik in bintje. V zemlji naj ostanejo samo še pozne sorte, kjer jih še sadijo in če jih suša ni že uničila. Skrbi že sedaj za semenski krompir za prihodnje leto in odberi na njivi le najlepše grme in gomolje v ta namen, če imaš le kaj izbire. Letošnja suša je še enkrat pokazala, da moramo v naših sušnih krajih saditi le pravne sorte krompirja, kakor sta »Alban«, »holandski« in »erstelingen«.

Pri pobiranju krompirja oddeli takoj posebej tudi presekanke ali kakorkoli ranjene gomolje, ker v šhrabi ti pravi radi gnijejo in prenašajo gnihlobo tudi na zdrave gomolje. Za krompirjem lahko še seješ ajdo, repo ali pa koruzo za zeleno krmo, katere je zlasti letos velika potreba zaradi pomanjkanja sena. Skrajni čas je, da posadiš na rodovitno zemljo pozno zelje in pa ohrovt.

V VINOGRADU. Požveljaj skrbno vsaj še enkrat nove poganjke in grozdje, je na trtah, ker se trtna plesen ali ojdij v tem času še prav močno širi. Mladre trte pa moraš tudi še poskrbeti za 1% bordoško brozgo. Zveljaj in škropi le ob jutranjih ali večernih urah in nikakor ne ob vročem popoldanskem soncu. — Zadnji čas je, da vinograd okopaš in ga skrbno oplešeš, da se plevel preveč ne razraste. Zgorajne plasti zemlje — kakih 10 cm — naj bo vedno rahla, da bo tako pretrgana kapilariteta med spodnjimi plastmi in površino zemlje, kar preprečuje nepotrebno izhlapevanje zemeljske vlage. Ako so trte in grozdje v vlažnih legah napadene po črni rji (blackrot), tedaj poskropi trte z 2,3% bordoško brozgo.

NA VRTOU. Presajaj še zadnje cvetoče in broklice ter poletno glavnoto solato. Sej zimsko indivjo in cikorkijo za presajanje. Zalivaj pridno vso zelenjavo in drugo vrtnino. Zadnji čas je, da pobereš čebulo in razne semence. Semena moraš skrbno očistiti in pospraviti, da se ne razgubijo in jih ne napadajo razni škodljivci. Spravljaj semena in zrnje v vreče ali v zaprto posodo je, kadar so te popolnoma suhe in dobro prezračene.

V SADOVNJAKU. V tem času lahko cepimo ali precepimo sadno drevje v »speče oko« ali ga okuliramo. Pred cepitvijo se moramo pripraviti, če so mladike v soku ali moževnate in se olupke lahko ločijo od lesa. Cepiče odreži le od poznanih in rodovitnih dreves, ki gotovo rodijo bogato v vsakem pogledu.

V KLETI. V tem mesecu moraš opraviti morebitna potrebna popravila v kleti, ker se bliža čas trgatve. Prosto, rje, kjer bomo mastili grozdje in kuhali mošt, kakor tudi prostore v kleti, kjer bomo hranili vino, moramo pravočasno pobeliti z »spenim beležem« ali pa tudi

imajo razmeroma kratek cikel razvoja in dajejo dovolj pridelka, še preden nastopi poletna suša, ki povzroča v naših krajih navadno največ škodo.

Tukaj se ne moremo spuščati v podrobnosti o pripravi in praktičnem načinu uporabe ali aplikacije navedenih pripomočkov za čim uspešnejšo borbo proti suši. Smatramo pa za nalogo in dolžnost merodajnih oblasti in uradov, da ukreajo v sporazumu z domačimi kmetijskimi organizacijami, vse kar je v njihovi moči za preprečitev, oziroma vsaj za ublažitev skode, ki jo tukajšnjemu kmetijstvu povzroča skoraj vsakoletna suša. Zlasti je potrebno da dajo našim kmetovalcem možnost za usrežno strokovno izobrazbo v lastnem jeziku, ki je gotovo podlaga tudi za uspešno borbo proti suši tega dole najhujšega škodljivca za naše kmete. Vprašamo se tudi: Ali res ni mogoče pričakovati od oblastnikov, ki gospodarijo na tukajšnjem ozemlju, da bi se še enkrat lotili vestno reševati tudi podobne važne gospodarske probleme v prid tukajšnjemu domačemu ljudstvu?

z 1 do 2% bordoško brozgo. Vse prostore in vinsko posodo je treba razkužiti z žveplenim dimom.

Kletar mora v tem času misliti tudi že na pravočasno pripravo vse potrebne posode in orodja za bližnjo trgatve. V HLEVU IN SVINJAKU. Pokladaj živini čim več zelene krme in varčuj s senom za zimo. Pazi, da bo dobila živina tudi čisto vodo, kar je zlasti važno za mlado živino. Ako dobivaš sveže pivne tropine iz pivovarne, osoli jih s kuhinjsko ali živinjsko soljo (2 do 3